

AVW Vakpers/BV
AW

HISTORISCHE VERENIGING CAPELLE AAN DEN IJSSEL

Secretariaat: Postbus 136, 2900 AC Capelle aan den IJssel

Redactieadres: Atlanta 2, 2903 PH Capelle aan den IJssel

E-mail: paul.weyling@wanadoo.nl

HVC

Nieuwsbrief

Jaargang 20, nummer 3, najaar 2006

HVC

HISTORISCHE VERENIGING CAPELLE AAN DEN IJSSEL

HVC NIEUWSBRIEF

De HVC Nieuwsbrief wordt uitgegeven door de Historische Vereniging
Capelle aan den IJssel en verschijnt vier maal per jaar.
Leden van de Historische Vereniging Capelle aan den IJssel
ontvangen de nieuwsbrief gratis.
De contributie van de vereniging bedraagt € 15,00 per jaar;
voor 65-plus leden en CJP-leden bedraagt de contributie € 9,00 per jaar.

Redactie Paul Weyling

Inhoud

1. Programma Open Monumentendag 2006.	pag. 66
2. Uitnodiging voor leden.	pag. 67
3. Dorpsstraat 209, een gemeentelijk monument, door Ingrid van den Heuvel.	pag. 73
4. Van de Bonk naar de Groenedijk (4), door Herman Stolk.	pag. 82
5. Aanvulling op anekdote, door Herman Stolk.	pag. 85
6. Keure van 1804, een waarschuwing, door Adri den Boer.	pag. 86
7. Feest op Schinkel, door Teun den Toom (†).	pag. 87
8. Janny van Berkel ontmoet Lena van Vliet-de Heus, door Janny van Berkel-Otterspeer en Wim van den Bremen.	pag. 90
9. Capelse Schouwburg gesloopt, door Paul Weyling.	pag. 93
10. Knal in het Anker, door Paul Weyling.	pag. 99
11. Alles wat je altijd al wilde weten over monumenten en bouwstijlen.	pag. 100

Lijst van bestuursleden en adviseurs

Mevrouw A. van den Bremen	voorzitter/secretaris	010 - 284 95 48
P.J.C. Weyling	2e voorzitter/pr	010 - 450 12 19
Mevrouw A. Swets	penningmeester/ledenadm.	010 - 450 68 83
C. van Beusekom	lid/beheer Dief- en Duifhuisje	010 - 442 24 40
J. de Gier	lid/fotoarchief	010 - 450 48 45
A.M. den Boer	adviseur	0180 - 31 48 70
C. van Yperen	adviseur	010 - 450 87 59

*Het Historisch Museum aan de Bermweg 13, gevestigd in het Jan Anne
Beijerinckgemaal, is bereikbaar onder telefoonnummer 010 - 450 00 80
Website: www.hvc-capelle.nl E-mail: hvc-capelle@hetnet.nl
Gironummer 4395118*

Bij de omslag:

De Dorpsstraat in 1961 gezien ter hoogte van nummer 162 in de richting van
Rotterdam. Schilderij: G. van Bruggen. Collectie Gemeente Archief Rotterdam

OPEN MONUMENTENDAG, CAPELSE KUNSTMARKT EN CULTUURMARKT 2006, ZATERDAG 9 SEPTEMBER, CAPELLE AAN DEN IJSSEL

De Open Monumentendag (OMD) wordt op zaterdag 9 september 2006, van 10 tot 17 uur, voor de twintigste keer georganiseerd. Vanwege dit jubileum is in overleg met de plaatselijke comités door de landelijke OMD-organisatie gekozen voor het thema 'Feest'. In Capelle aan den IJssel zal OMD in het teken staan van 'Feest in de drie beschermde dorpsgezichten': Dorpsstraat-Kerklaan, de Oude Plaats en de Kleine Zeeheldenbuurt met in elk dorpsgezicht de eigen karakteristieke rijks- en gemeentemonumenten. Het Nut-Capelle organiseert op dezelfde dag in de oude dorpskern voor de 36^e keer de Capelse Kunstmarkt en op het Stadsplein wordt voor de 7^e maal de CultuurMarkt gehouden.

Opening

Het Nut-Capelle, de CultuurMarkt en de HVC openen de dag gezamenlijk om 10 uur in het S.G.A. Doorenbosplantsoen aan de Plantsoenstraat in de Oude Plaats. Het startsein wordt gegeven vanuit een traditionele muziektent door Joke van Doorne, burgemeester van de gemeente Capelle aan den IJssel. Aan het programma wordt meegewerkt door muziekvereniging 'Eendracht Maakt Macht' o.l.v. dirigent Ivo Kouwenhoven en het kinderkoor van de Capelse Muziekschool o.l.v. Marja Smit. Iedereen is van harte welkom bij deze feestelijke opening, die bij velen herinneringen zal oproepen aan de jaarlijkse aubades die hier ooit op Koninginnedagen werden gehouden.

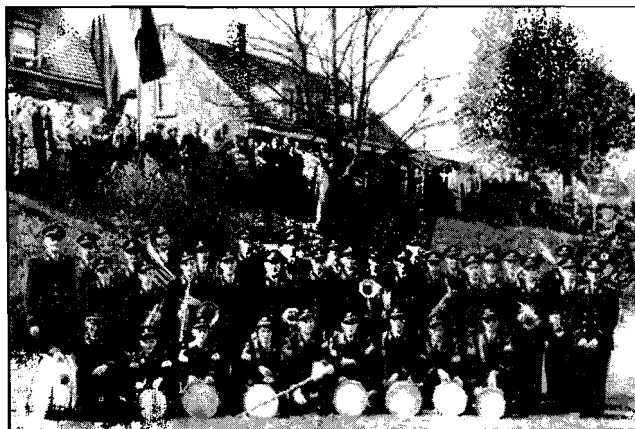
Adres: Plantsoenstraat, Capelle-Middelwatering (Oude Plaats).

Informatiepunt

Het Historisch Museum, gevestigd in het gemaal Jan Anne Beijerinck aan de Bermweg 13 in de wijk Schenkel, fungeert die dag samen met de HVC-kraam op het Stadsplein, als informatiepunt voor de OMD-activiteiten. Hier kunt u terecht voor folders, het OMD-magazine 2006 en inlichtingen. Het museum is bereikbaar onder telefoonnummer 010 - 450 00 80.

Muziekvereniging Eendracht Maakt Macht poseert op Koninginnedag 30 april 1953 in het plantsoen met gepaste trots in de nieuwe uniformen. De vele mensen op de dijk zijn in afwachting van de traditionele aubade.

Foto: archief HVC.

UITNODIGING VOOR DE LEDEN

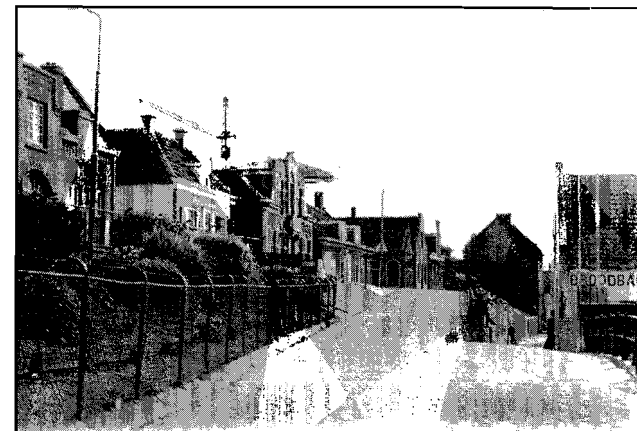
Zaterdag 9 september 2006 zal om 10.00 uur in het S.G.A. Doorenbosplantsoen aan de Plantsoenstraat in de Oude Plaats, officieel een start worden gemaakt met de Capelse Kunstmarkt, de CultuurMarkt en de Open Monumentendag. Het startsein wordt gegeven vanuit een traditionele muziektent door Joke van Doorne, burgemeester van Capelle aan den IJssel. Aan het programma wordt vanaf 9.45 uur meegewerkt door muziekvereniging 'Eendracht Maakt Macht' o.l.v. Ivo Kouwenhoven en het kinderkoor van de Capelse Muziekschool o.l.v. Marja Smit. Uw aanwezigheid wordt zeer op prijs gesteld.

*Buurtvereniging Plantsoen-De Oude Plaats
CultuurMarkt
Het Nut-Capelle
Historische Vereniging Capelle aan den IJssel
Werkgroep Open Monumentendag*

PROGRAMMA OPEN MONUMENTENDAG 2006

Beschermd dorpsgezicht Dorpsstraat-Kerklaan

Het beschermd dorpsgezicht Dorpsstraat-Kerklaan is de oorsprong en het historische hart van het dorp Capelle aan den IJssel. Binnen de grenzen van het gebied, dat zeer waardevol is vanwege de historisch gegroeide samenhang, staan maar liefst 5 rijksmonumenten en 12 gemeentelijke monumenten. Duidelijke blikvangers zijn onder andere de Nederlands Hervormde Dorpskerk, de oude woningen hiertegenover, het Van Cappellenhuys (de voormalige Van Cappellenstichting), de Bovenschuur en het Schouthuis. Met name de 19^e eeuwse dijkbebouwing is zeer karakteristiek. Wandelend op en rond de Kunstmarkt kunt u ook deze OMD op het gemak kennis nemen of opnieuw kennis maken met dit in 2005 aangewezen beschermd dorpsgezicht.

Beschermd dorpsgezicht Dorpsstraat-Kerklaan eind jaren vijftig, toen van bescherming nog geen sprake was. Met alle gevolgen van dien. Foto: verzameling Paul Weyling.

Dorpskerk

Het oudste en belangrijkste monument in Capelle aan den IJssel, de Nederlands Hervormde Dorpskerk aan de Kerklaan, domineert al meer dan 400 jaar het oude dorp. De kerk, die in 1593 in gebruik is genomen, bestaat uit een éénbeukig schip en een smaller vijfzijdig gesloten koor (1665), overdekt door tongewelven met trekbalken. In het schitterende interieur is onder meer de 17e eeuwse eikenhouten preekstoel en een Tien-Gebodenbord met omlijstingen en fronton uit 1656 te bewonderen. De toren is van 1806, de originele luiddklok van 1607. Sinds

1992 wordt de kerk gesierd met een raam van gebrandschilderd glas. Beslist bezienswaardig is de tweehonderd jaar oude gevelsteen in de toren, boven de hoofdingang van de kerk. De steen is, net als het voegwerk van de toren, recent gerestaureerd. Een knap stuk werk waarbij de in 1806 aangebrachte tekst weer geheel zichtbaar is gemaakt. Organisten van de kerk zullen de gehele dag het monumentale, ruim honderd jaar oude Van Dam-orgel bespelen. Het orgelspel zal vanaf 11 uur meerdere keren worden afgewisseld door een optreden van het Vocaal Ensemble 'Animato', dat à capella o.l.v. van Cees van der Slik liederen zingt met als muzikaal thema 'Onze Vader'.

Adres: Kerklaan 2, Capelle-Middelwatering (Dorp).

Van Cappellenhuys

De restauratie van het Van Cappellenhuys, de voormalige Van Cappellenstichting, is in volle gang. Naar verwachting kan het gebouw in maart 2007 weer in gebruik worden genomen en kan op Open Monumentendag 2007 het gebouw en de dan eveneens gerestaureerde regentkamer weer worden getoond.

Adres: Dorpsstraat 164, Capelle-Dorp, Middelwatering.

'Feest in het beschermd dorpsgezicht' De Oude Plaats

Gedurende de hele Open Monumentendag is het 'Feest' in en rond het plantsoen aan de Plantsoenstraat in de Oude Plaats, dat in 1928 is aangelegd op de plaats van de drie steenovens van de voormalige steenplaats 'De Oude Plaats'. Het plantsoen kreeg in 1983 de naam S.G.A. Doorenbosplantsoen, dit naar de ontwerper van het plantsoen, die zijn jeugd als zoon van Jan Doorenbos, predikant van de Dorpskerk, in Capelle heeft doorgebracht. Net als in de jaren tussen 1926 en 1966 staat in het plantsoen een muziektent waarin tussen 9.45 en 10.45 uur, zoals toen bij de aubades op de Koninginnedagen, muziekvereniging Eendracht Maakt Macht (EMM) zal optreden. Samen met het kinderkoor van de Capelse Muziekschool verzorgen zij dan het muzikale deel van het 'Feest' rond het officiële startsein dat door burgemeester Joke van Doorne om 10 uur zal worden gegeven. Ronduit bijzonder is het optreden van de seniorenafdeling van de Marinierskapel van 13.30 tot 15.30 uur. Daarnaast staat rond het plantsoen een 'brocanterie' met kramen - met nostalgische snoepwaren, geraniums, oliebollen, curiosa, enz. - van zowel Oude Plaatsbewoners als winkeliers van het nabijgelegen Slotplein. Ook kan een drankje worden gebruikt. Herinneringen aan de winkels die hier vroeger waren gevestigd - kruidenier Van Driel, fietsmaker Koolmees, kapper van Wijnen, slager Timmer en schildersbedrijf Van Wijk -

Koninginnedag 30 april 1954. Burgemeester van Dijk spreekt voor de traditionele aubade de verzamelde Capellenaren toe. De wens is dat burgemeester Joke van Doorne 9 september op een minstens even groot gehoor mag rekenen. Foto: archief gemeente Capelle aan den IJssel.

kunnen worden opgehaald middels het bekijken van in oude stijl aangeklede poppen en oude voorwerpen. De buurtvereniging Plantsoen-De Oude Plaats, die in samenwerking met de Historische Vereniging Capelle aan den IJssel en gesubsidieerd door Wijk Overleg Platform Middelwatering de activiteiten organiseert, nodigt u van harte uit het 'Feest' in 'hun' beschermd dorpsgezicht, dat 3 rijksmonumenten en 4 gemeentelijke monumenten (2 woningen en 4 buurtjes) telt, te bezoeken.

Dief- en Duifhuisje

Het uit de 17^e eeuw daterende Dief- en duifhuisje - samen met de slotgrachten in het nabijgelegen Slotpark het enige dat nog herinnert aan het laatste Slot van Capelle - is dit jaar helaas niet opengesteld. De bereikbaarheid van dit kleinste museum van Nederland is tot minstens 2008 vanwege grootschalige bouwactiviteiten in het Rozenburchtgebied niet voortdurend gegarandeerd.

Slotpark

Het Slotpark heeft een eeuwenlange geschiedenis en is nu een door vele Capellenaren gewaardeerde oase van rust. Onder de grond bevinden zich nog steeds de fundamenten van de verschillende kastelen die hier hebben gestaan. Waar die fundamenten precies liggen wordt duidelijk gemaakt op een informatiebord dat vorig jaar, tegelijkertijd met de oplevering van een nieuwe ophaalbrug naar het Sloteland, in het park is geplaatst. Op het informatiebord is ook een beknopte geschiedenis van de Capelse kastelen te lezen.

Adres: toegang via Dorpsstraat, Raadhuisstraat, Slotplein of Slotpoort, Capelle-Middelwatering

'Feest' in het beschermd dorpsgezicht 'De Kleine Zeeheldenbuurt'

Eén van de drie beschermde dorpsgezichten is de 'Kleine Zeeheldenbuurt': de Piet Heinstraat, De Ruyterstraat en Trompstraat. De buurt is gebouwd op de plaats waar tot circa 1905 een steenplaats was gevestigd en een karakteristiek voorbeeld hoe vanaf begin 20e eeuw uitbreidingen van de bebouwing dwars op de dijk werden gerealiseerd. De bebouwing bestaat uit vrijstaande woningen en

De Ruyterstraat circa 1940 gezien in de richting van de Nijverheidstraat, een karakteristiek voorbeeld van hoe vanaf begin 20e eeuw uitbreidingen dwars op de dijk werden gerealiseerd. De straat is nu onderdeel van beschermd dorpsgezicht De Kleine Zeeheldenbuurt, reden voor 'Feest' op Open Monumentendag.
Foto: verzameling Paul Weyling.

halfvrijstaande woningen, die rond 1910, in tegenstelling tot de meeste arbeiderswoningen elders in de gemeente, voor eigen rekening zijn gebouwd. Het beeldbepalend woonhuis en gemeentelijke monument aan De Ruyterstraat 19 is heel waardevol voor dit gezicht. Daarnaast is er veel groen, zoals lei- en fruitbomen. De bewoners van de 'Kleine Zeeheldenbuurt' zouden het heel leuk vinden als de inwoners van Capelle op Open Monumentendag een kijkje komen nemen in 'hun' buurt, die samen met de oude begraafplaats (ook een gemeentelijke monument) en de nabijgelegen stormstuw in de Hollandsche IJssel een uniek geheel vormt. In de straten staan dan tussen 9 en 15.30 uur circa 20 kraampjes voor de 'rommelmarkt' en de verkoop van allerlei huisvuil. Ook kan er een kopje thee en/of koffie met lekkers gekocht worden. De ondernemers die in de buurt wonen (o.a. een bakker en hoveniers) zijn deze dag aanwezig met hun eigen producten. Aan de kinderen is ook gedacht, tussen 11 en 13 uur worden er 'Oudhollandse kinderspelen' georganiseerd waaraan alle kinderen kunnen meedoen. Om de feestelijke sfeer te verhogen is een 'straatmuzikant' aanwezig. Kortom het is 'Feest' in de Kleine Zeeheldenbuurt.

Adres: Piet Heinstraat, De Ruyterstraat, Trompstraat. Capelle-West, nabij Algerabrug en oude begraafplaats.

Historisch Museum

In het Historisch Museum, gevestigd in het voormalige ketelhuis van het gemaal Jan Anne Beijerinck, is een expositie te zien met als titel '**Capelle aan het Spoor**'. De expositie - die in samenwerking met de Nederlandse Vereniging van Belangstellenden in het Spoor- en tramwegwezen (NVBS) en de Stichting Doorreis is ingericht door vrijwilligers van de Historische Vereniging Capelle aan den IJssel (HVC) - vertelt vooral het verhaal van de voormalige spoorlijn Rotterdam-Gouda (1855-1953), het tracé van de huidige Maasboulevard (R'dam), Abram van Rijckevorselweg (R'dam en Capelle) en Schielandweg (Nieuwerkerk). Naast foto's en curiosa zijn schaalmodellen van historische treinen te zien die op het genoemde traject hebben gereden. Van de verdwenen stations Rotterdam-Maas, Capelle aan den IJssel en Nieuwerkerk, alsmede de haltes Kralingseveer en Ouderkerk worden naast emplacementtekeningen ook foto's getoond. Eveneens wordt aandacht besteed aan de aanleg van het vervangende spoor dat vandaag nog steeds door Capelle-Schollevaar voert. Middelpunt

van de expositie is een door Martin van Holst gebouwde, fraaie en gedetailleerde maquette van het oude, verdwenen Capelse station uit 1915 aan de Kerklaan.

Adres: Bermweg 13 (achter de Akkerwinde en nabij het metrostation Schenkel), Capelle-Schenkel.

Gemaal Jan Anne Beijerinck

Het droogleggingsplan van de Polder Prins Alexander (1859) voorzag in de bouw van drie zogenaamde benedengemalen (Kralingen, Capelle en Nieuwerkerk) en een bovengemaal (Kralingseveer). Van deze gemalen is door de inspanningen van de Stichting tot behoud van het gemaal Jan Anne Beijerinck als enige het benedengemaal in Capelle bewaard gebleven. Dit gemaal, genoemd naar de opsteller van het droogleggingsplan ir. Jan Anne Beijerinck (1800-1874), heeft vanaf oktober

1869 uitstekend zijn werk gedaan, eerst bij de droogmaking van en daarna voor de waterhuishouding in de Polder Prins Alexander. In 1990, nadat in Nieuwerkerk aan den IJssel een nieuw gemaal in bedrijf was genomen, is het gemaal Jan Anne Beijerinck buiten dienst gesteld. Het oorspronkelijke stoomgemaal heeft een kenmerkende bouwstijl. De elektrische installatie, pompen en motoren uit 1927 zijn inmiddels zeldzaam geworden. Het gemaal is door de provincie Zuid-Holland aangemerkt als provinciaal monument.

Rondvaart met twee historische zeilschepen

Vanaf de aanlegsteiger tegenover het veerhuis aan de Dorpsstraat 199/201, even voorbij de Dorpskerk, kan een rondvaart worden gemaakt op de Hollandsche IJssel met 3 oude historische zeilschepen:

De '**Hoop op Welvaart**' is een skûtsje van 43 ton, ruim 19 meter lang, 3,50 meter breed dat in 1910 van stapel liep op scheepswerf van de gebroeders de Jong te Heeg. Het vrachtschip, dat eerder heeft gevaren onder de namen 'de Jonge Gerben' en 'Christina', vervoerde vroeger vooral turf en mest over de ondiepe, smalle kanalen in de noordelijke provincies. Ook werd het gebruikt voor het verhuizen van boeren. Op het schip woonde toen een groot gezin, dat leefde in de kleine roef van het skûtsje dat eind jaren '70 van de vorige eeuw is verbouwd tot jacht. De huidige eigenaren, Conny Huitema en Harry Wijkstra, maken er nu tochten mee en geven op diverse evenementen acte de présence.

De 'Rijn en Zaan', een zogenaamde 'Kraak', is in 1879 gebouwd bij Van der Giessen in Krimpen aan den IJssel. Het is dus circa 127 jaar oud en daarmee het oudste ijzeren sloopje in Nederland. Een uniek varend monument dat via de Gouwe en Hollandsche IJssel een beurtvaart onderhield tussen Rotterdam en Alphen aan den Rijn, waarbij Kralingsche Veer, Capelle, Krimpen en Ouderkerk aan den IJssel werden aangedaan. Eigenaar van het sloopje, dat 16,65 meter lang en 3 meter breed is, is de Van Waningstichting.

De paviljoensloop 'Zeldenrust' is een tjalk die in 1914 op de werf van Van Duijvendijk aan het Boveneind in Krimpen aan den IJssel werd gebouwd. Tot 1974 heeft dit unieke schip, met een lengte van bijna 23 meter en een breedte van 4,85 meter, de Hollandse binnenwateren bevaren als zandschip. Het behoort tot één van de grootste en snelste schuiten waarmee de 'IJsselmannen' hebben gevaren. Het zeiloppervlak is 188 m², opgebouwd uit een grootzeil, fok en klui-ver. De waterversplaatsing is 50 kubieke meter. Ook de 'Zeldenrust', die regelmatig al of niet onder zeil op de Hollandsche IJssel en de Lek is te bewonderen, is eigendom van de Van Waningstichting.

Vanwege de aansprakelijkheid kunnen kinderen, jonger dan 12 jaar, slechts onder begeleiding van volwassenen een vaartocht maken.

Samenwerking met Krimpen aan den IJssel.

Dankzij samenwerking met de gemeente Krimpen aan den IJssel kunnen de historische schepen tijdens de rondvaart aanleggen aan de andere IJsseloever, vlakbij molen De Schelvenaer. Vanaf de molen is het 5 à 10 minuten lopen naar het Streekmuseum Crimpenerhof, gevestigd in een 17e eeuwse Saksische Hallenhuisboerderij aan de IJsseldijk 312. Naast de vaste collectie is hier deze dag een expositie te zien over allerlei feesten in de geschiedenis van Krimpen aan den IJssel, evenals een expositie over huishoudelijk en technisch speelgoed voor jongens en meisjes getiteld 'Jong geleerd, oud gedaan'.

*De Werkgroep Open Monumentendag:
Anneke van den Bremen, Jaap de Gier en Paul Weyling*

*De 'Zeldenrust' voor de steiger bij restaurant 'De Schelvenaer' in Krimpen. Op de achtergrond de Dorpsstraat met het Vuykpark in aanleg.
Foto: John Praamsma.*

DORPSSTRAAT 209, EEN GEMEENTELIJK MONUMENT

Bij een monument wordt in de eerste plaats aan bijvoorbeeld een oude boerderij, kerk, kasteel of standbeeld gedacht. Echter ook woningen kunnen monument zijn. Zoals Dorpsstraat 209, een mooie, traditionele, karakteristieke, vrijwel gave dijkwoning van 1909 met veel authentieke details, die zeer terecht als waardevol is beoordeeld en daarom op de gemeentelijke monumentenlijst is geplaatst. Een woning die ligt binnen het beschermde dorpsgezicht Dorpsstraat-Kerklaan en met veel liefde en zorg werd gerestaureerd, wordt onderhouden en bewaard.

De geschiedenis

Enige tijd geleden verzocht Paul Weyling ons om voor de HVC-Nieuwsbrief de geschiedenis van ons huis op te schrijven. Mijn man Henk en ik zijn toen meteen aan de slag gegaan. We zochten als eerste het materiaal bij elkaar dat in de loop der jaren is verzameld. Toen ik in 1988 met Frits Elfferich, mijn eerste echtgenoot die in 2003 is overleden, dit huis kocht hadden we al wat vooronderzoek naar de woning gedaan. We maakten toen kopieën van de originele blauwdrukken (bouwtekeningen op blauw papier) en van andere documenten met wetenswaardigheden over het huis. Henk heeft als een ervaren archivaris deze stukken en de in de loop der jaren verzamelde foto's van vroeger, de restauratie en de verbouwingen gescand en de zo verkregen bestanden opgeslagen in een map op onze computer. Zelf dook ik in de door mij aangelegde albums over ons huis. Al bladerend realiseerde ik me dat een verhaal niet volledig zou zijn zonder iets te vermelden over 'het kleine veer' en de pachter veerman Cornelis de Vries die het huis in 1909 liet bouwen.

Het kleine veer

Dankbaar puttend uit wat mevrouw Eva Obbes van het gemeentearchief Capelle aan den IJssel in 1988 voor ons uitzocht en boekstaafde komt het volgende naar voren: Al in 1611 worden in de stukken van het Heerlijkearchief de veerrechten genoemd. Er moeten in die tijd twee veren over de Hollandsche IJssel zijn geweest: 'het kleine veer' dat voer van de Dorpsstraat naar het Boveneind

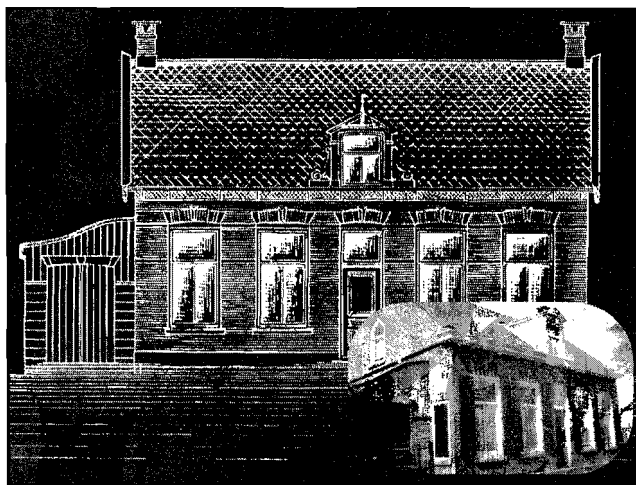

*Veerman Cornelis de Vries in een van zijn twee roeiboten op weg van de steiger in Krimpen naar die in Capelle.
Foto: verzameling Paul Weyling.*

in Krimpen aan den IJssel en 'het nieuwe veer' van Keeten (nu Capelle-West) naar de Veerdam in Krimpen. Eigenaar van de veren, die werden verpacht, was de heer of vrouwe van Capelle. In 1666 kocht de stad Gouda de Ambachtsheerlijkheid Capelle met inbegrip van de veren. Gouda verkocht in 1681 'het kleine veer' aan Dirck Groenhout (Heer van het Huis te Capelle van 1681-1697). Hendrik Leendertse Verstraaten was toen pachter. Daarna komt het kleine veer ruim tweehonderd jaar in de archieven niet meer voor. Maar dan, in het begin van de 20^e eeuw, wordt als eigenaar van 'het kleine veer' genoemd: Jonkvrouwe W.B.M. van Santheuvel, echtgenote van H.B. de Roo van Capelle, wonende in Dubbeldam. Cornelis de Vries (1881) is dan pachter.

Dorpsstraat 209. Het (oude) eerste veerhuis (1909)

Wanneer precies Cornelis de Vries als pachter van 'het kleine veer' is begonnen heb ik niet terug kunnen vinden, maar het is wel bekend dat hij in 1909 schuin tegenover de aanlegsteiger van het veer, een stuk grond van 4 are en 32 centiare kocht van Pietertje van der Graaf (1854-1924), waarop hij zijn eerste huis liet bouwen. Deze grond was tot 1899 eigendom van bouwman Adrianus Willem van Cappellen (1856-1899). In 1900 is het erf door een legaat eigendom van Willem van Cappellen Verschoor (1821-1899). In 1902 verkoopt Jozina Tannetje Verschoor het erf aan landbouwster Pietertje van der Graaf, weduwe van Adrianus Willem van Cappellen (1856-1899). Cornelis (Cees) de Vries geeft architect en dorpsaannemer Bas van Dam uit Capelle aan den IJssel opdracht op het verworven perceel een dijkwoning in de Zuid-Hollandse stijl te bouwen. Van Dam ontwerpt een dijkhuis met een rechthoekige plattegrond van circa 13 bij 6,5 meter, met de lange zijde gelegen aan de binnenkant van de dijk. Het huis krijgt drie verdiepingen. Een benedenhuis (souterrain) dat deels in het dijktaalud is opgenomen, een begane grond op gelijke hoogte met de straat en de kruin van de dijk met wagenbergplaats en een dakverdieping met grote open zoldering. De officiële bouwvergunning wordt afgegeven op 12 maart 1909 en is ondertekend door burgemeester (van 1892 tot 1919) D. Bakker en wethouder (van 1905 tot 1913) A. van Cappellen. Van Dam kan gaan bouwen! Het wordt een fraai pand, rondom geheel opgetrokken uit gele ijsselsteen en gemetseld in wild

*Blauwdruk van bouwtekening en foto van het eerste veerhuis (1909) van Cornelis de Vries.
Foto: verzameling Ingrid van den Heuvel.*

kruisverband. Met aan de beide kopgevels gevlochten speklagen en rondom gepleisterde aanzet- en sluitstenen. De in het midden gesitueerde voordeur van de 'gelijkdijkse' verdieping, wordt aan weerskanten met telkens twee ramen geflankeerd. Hierdoor ontstaat een symmetrisch ingedeelde voorgevel. Verfraaid met decoratief metselwerk: friesdecoraties in rode baksteen en betegelde boogvelden boven voordeur en ramen aangebracht. De tien ramen in de gevels van het pand hebben allen houten T-schuifvensters, met aan de voorgevel buiten houten luiken. De ramen van de achtergevel en beide kopgevels kregen houten binnenluiken. Het Zuid-Hollandse zadeldak wordt geheel bekleed met echte gesmoorde 'tuile-du-nord' dakpannen en aan weerszijden van het raam van de houten dakkapel aan de voorgevel worden houten klauwstukken, met in de nok een houten sierornamentje, aangebracht. De voorgevel krijgt tenslotte aan de linkerzijde een (eveneens vanuit het dijklichaam opgetrokken) houten aanbouw van twee verdiepingen: de wagenbergplaats met een aparte, verticale dubbele deurpartij. Op 19 maart 1909 krijgt Cornelis de Vries vergunning voor de bouw van een woonhuis met wagenbergplaats in 'het Dorp aan den Hoogen Zeedijk'. De nieuwe woning krijgt als huisnummer B 186. Later, bij het invoeren van straatnamen en huisnummers in 1920 wordt het Dorpsstraat 197 en op 1 juni 1987 Dorpsstraat 209. De woning vindt ruim vijf maanden na het verlenen van de bouwvergunning op 18 augustus 1909 zijn voltooiing. Veerman Cornelis de Vries trekt er met veel plezier in en woont er met zijn jonge gezin tot 1918, in welk jaar hij verhuist naar zijn 'nieuwe veerhuis' met huisnummer B 189, in 1920 gewijzigd in Dorpsstraat 183, het thans voor iedereen bekende veerhuis aan de Dorpsstraat 199/201, recht tegenover de steiger van zijn voetveer.

Dat ons dijkhuis in de beginjaren heel geschikt was om dienst te doen als veerhuis en woning voor de veerman is uit een paar praktische zaken goed af te leiden. Het huis lag op zo'n twintig meter afstand van en schuin tegenover de steiger van 'het kleine veer'. Veerman de Vries had vanuit een zijraampje in de linker kopgevel van het 'gelijkdijkse' woongedeelte direct zicht op de steiger. Al vanuit de verte kon hij de mensen die overgezet wilden worden zien aankomen.

'Gelijkdijks' had hij bovendien de beschikking over de 'wagenberg-

Het tweede veerhuis dat Cornelis de Vries in 1918 liet bouwen recht tegenover de steiger van het veer.

Foto: verzameling Ingrid van den Heuvel.

plaats', een kleine werkplaats waar hij het gereedschap en materiaal onderbracht voor het onderhoud aan zijn twee roeiboten en steigers. Hoewel er in het onderhuis een grotere ruimte als werkplaats beschikbaar was, werd deze slechts gebruikt als opslagplaats voor groter materiaal. De Vries gaf er de voorkeur aan zijn klusjes in de 'wagenbergplaats' uit te voeren, waar hij voor passanten en klanten snel bereikbaar was. Omdat de veerman ook 's nachts direct bereikbaar moest zijn sliep hij met zijn gezin op de 'gelijkdijkse' verdieping, in de slaapkamers achter de woonkamer waarin heuse bedsteden gebouwd waren. Een smalle tussendeur verschafte hem bovendien vanuit de woonkamer binnendoor direct toegang tot de 'wagenbergplaats', wat de bereikbaarheid voor zowel de klanten van het veer als het gezin vergrootte. In 1920 woonde Pieter Rolloos met zijn gezin in het oude huis van veerman De Vries dat in hetzelfde jaar wordt verkocht aan Arie van der Giessen. Andere bekende bewoners waren later onder andere Arie Visser en Bastiaantje Visser-Houweling en dochter Pietertje Leentvaar-Visser en haar man Johannes Leentvaar. Het oude veerhuis wordt in 1967 officieel het bezit van N.V. C. van der Giessen & Zonen's Scheepswerven te Krimpen aan den IJssel, die het in 1977 verkopen aan Cornelis ten Holt. Tenslotte worden in augustus 1988 Ingrid en Frits Elfferich de nieuwe eigenaren van het oude veerhuis en is na het overlijden van Frits, Henk van den Heuvel tevens eigenaar daarvan geworden doordat Ingrid in 2004 met hem trouwde.

Wat we aantreffen, restaureerden en verbouwden

Toen Frits Elfferich (1945-2003) en ik in 1988 het oude veerhuis kochten kwam een einde aan een jarenlange zoektocht naar een oud, authentiek, Hollands huis aan het water en ging een lang gekoesterde wens in vervulling. We voelden ons meteen op een prettige manier enorm tot het huis aangetrokken. Het was alsof een oude, heel dierbare vriend ons vriendelijk welkom heette. Omdat we het huis voor het grootste gedeelte nog in de oorspronkelijke staat aantreffen, zagen we ook meteen dat er veel aan moest gebeuren om het voor ons bewoonbaar te maken en dat heel wat restauratiewerk verricht zou moeten worden. Maar omdat Frits bouwkundig tekenaar was en begenadigd met twee gouden rechterhanden, durfden we deze enorme uitdaging aan.

Meteen achter de voordeur kwamen we in een lange smalle gang die in het hart van het pand doorliep tot aan de achtergevel. Links en rechts van de gang trof-

*Frits Elfferich
gelijkdijks bezig
met restauratie-
werk.
Foto: verzameling
Ingrid van den
Heuvel*

fen we een vierkante woonkamer aan met elk een eigen schoorsteenmantel en hoge ramen met ouderwetse houten T-vensters. Alle ramen konden tot op twee hoogtes worden uitgeschoven en met koperen pennen worden vastgezet. De pennen hingen aan koperen kettingen rechts aan het kozijn. Wat van de vroegere slaapkamers en hun bedsteden nog zichtbaar was, waren de afdrucken op de houten vloerdelen waar ooit de muren moeten hebben gestaan, die de woonkamers van de slaapkamers gescheiden hadden. Rechts halverwege de lange gang was een smal deurtje dat toegang gaf tot een kleine toiletruimte onder de trap. Achterin de gang leidde de rechterdeur naar de trap van 'het bovenhuis' en de linkerdeur naar de trap van 'het onderhuis'. De vier ramen in de voorgevel werden van buitenaf nog extra beschermd door houten buitenluiken terwijl de twee ramen in de achtergevel heel mooie houten rolpanelen hadden. Het 'raampje van de veerman' bevond zich in de linkerwoonkamer helemaal links in de hoek aan de linker kopgevel: een smal hoog raampje met een buitenluikje en aan de binnenzijde een klein half rond houten vensterbankje. Als je door dit raampje naar buiten kijkt, kan men zich inderdaad levendig voorstellen hoe de veerman van hieruit goed zicht op de dijk en op de steiger had. Meteen rechts van dit raampje troffen we de smalle deur aan die direct vanuit de woonkamer toegang gaf tot de houten aanbouw, de oude 'wagenbergplaats'. In de plaats van de oude dubbele toegangsdeur was er een glazen deur ingezet en in de zijwanden zaten twee, eveneens later aangebrachte ramen.

Omdat er aan het nog geheel ongeïsoleerde huis heel veel verbouwd en geres- taureerd moest worden namen we een ingrijpend besluit. We trokken er vijf maanden voor uit om vanuit de flat waar we toen nog woonden als eerste één comfortabele leefplek in 'ons oude veerhuis' te creëren en tegelijkertijd door het hele huis centrale verwarming aan te leggen. Die leefplek zou op de 'gelijkdijkse' verdieping komen, zodat we van daaruit in de komende jaren het beneden- en bovenhuis en het hele huis buiten konden aanpakken. Na rijp beraad besloten we van de twee oude woonkamers één grote huiskamer te maken, met behoud van de oorspronkelijke elementen en alle bijzondere, bijbehorende details. Daarvoor was het noodzakelijk om vanaf de voordeur de beide muren van de smalle gang tot in het midden van de woning af te breken en de oude deuren die altijd toegang hadden gegeven tot de twee woonkamers, een kwartslag te draai-

*Dorpsstraat 209,
gemeentelijk
monument.
Foto: verzameling
Ingrid van den
Heuvel.*

en. De éne deur kon daardoor het overgebleven gedeelte van de gang richting achtergevel afsluiten en de andere deur werd gesitueerd in het overdwars geplaatste muurtje van de nieuw ontworpen vierkante voordeur entree. Met de ijsselsteentjes die uit de voor een deel afgebroken gangmuren kwamen, restaureerden we de zwaar gehavende oude schoorsteenmantel van de oude linkerwoonkamer. Door dit nieuwe ontwerp werd een ruime H-vormige leefruimte geschapen, vol gezellige hoekjes, waardoor de authentieke sfeer van 'het oude veerhuis' bewaard bleef. Alle buitenmuren werden van binnenuit geïsoleerd met steenwol en afgewerkt met gipsplaten. Als laatste was de aan de 'wagenbergplaats' grenzende buitenmuur aan de beurt waar we een verrassende ontdekking deden. Als eerste kwam vanachter de oude jute betengeling direct naast de oude schoorsteenmantel, ruim een vierkante meter oud tegelwerk tevoorschijn. De blauwdruk van de oude bouwtekening bestuderend, gaf aan dat dit een restant moest zijn van de achterkant van een oud keukenfornuis. Wat een aparte gedachte: een piepklein keukentje direct naast de kachel! Ons enthousiasme kende helemaal geen grenzen toen we plotseling direct rechts naast het oude tegelwerk een tweede ontdekking deden: een dichtgemetseld deel in de buitenmuur. Toen we dit metselwerk voorzichtig weg schraapten, kwam er zowaar een kleine rollaag van vertikaal gemetselde ijsselsteentjes tevoorschijn. Opnieuw de bouwtekening bestuderend vonden we uit dat hier een soort dubbele kast ingezeten had. Het ene deel, aan de korte kant van de oude bedstede, was een bergruimte geweest. Daaraan vast, ingebouwd in de buitenmuur, het andere deel van de kast waardoor de bergruimte vermoedelijk in open verbinding stond met de wagenbergplaats. We hadden precies één seconde nodig om een besluit te nemen: de dichtgemetselde kast weer openbreken en er een prachtig doorkijkje van maken. Een paar uur later was de doorbraak een feit en werd in de buitenmuur een hoge verticale nis gemaakt. In een later stadium van de verbouwing werkte Frits met veel liefde deze nis af met mooie binnenwanden, sierlijstjes en een klein horizontaal tegelplateau. En omdat er in de houten buitenwanden van de 'wagenbergplaats' ramen zitten, kijk je vanuit de zithoek van onze huiskamer precies door dit prachtige nisje naar buiten. Zittend op onze stoelen zien we vanuit onze woonkamer zó de schepen over de IJssel varen. Na deze wonderbaarlijke ontdekkingen was het plafond in de huiskamer aan de beurt waarvan alle zachtboard plafondplaten werden verwijderd. En wat kwam tevoorschijn? Juist! Alle prachtige houten balken waarop het hele bovenhuis gebouwd is. Toen deze gerestaureerd en in de verf gezet waren konden we eindelijk onze intrek in ons 'oude veerhuis' nemen.

We sliepen in het rechter huiskamergedeelte, kookten in de oude 'wagenbergplaats' en wasten ons in de oude douche van het 'onderhuis'. We noemden het 'kamperen in eigen huis' en vervolgden vol goede moed het gigantische project. Als eerste werden er vanwege mijn handicap twee trapliften in de trappenhuizen geplaatst, zodat ik gemakkelijker van de ene naar de andere verdieping kon gaan. Vervolgens werd de toiletruimte onder de trap naar het 'bovenhuis' vergroot door twee muurtjes iets meer naar buiten te plaatsen en de (nieuwe) toilet-pot een kwartslag te draaien. Hierdoor ontstond een speelse toiletruimte met indirecte verlichting vanachter een sfeervolle koof onder de traptreden. Daarna bouwde Frits een open keuken achterin de rechterwoonruimte, waar in vroegere tijden de rechterslaapkamer met de bedstede was geweest. Nadat deze eerste essentiële verbouwingsklussen gerealiseerd waren, konden we redelijk comfor-

tabel leven en gingen we verder met de restauratie van ons pand. Als eerste kwamen de binnendeuren aan de beurt. Omdat deze in de zestiger jaren waren betimmerd met platen hardboard, waren ze nogal beschadigd. Met veel geduld werden de oude panelen in deze deuren gerestaureerd en mooi in de verf gezet. Het gaf veel voldoening ze te zien opknappen. Zelf restaureerde ik de oude (ooit afgezaagde!) ornamenten van de schoorsteenmantel uit de vroegere rechterwoonkamer.

Omdat in 1990 onze zoon Jorrit werd geboren en we nog in de huiskamer sliepen, maakte Frits van de oude 'wagenbergplaats' een heel mooie babykamer, comfortabel direct grenzend aan onze 'gelijkdijkse' leefruimte. Ook toen in 1994 onze dochter Mirrinte werd geboren, waren we heel blij met deze kamer waar een aangepaste commode met ingebouwd badje (met aan- en afvoer van warm en koud water) aanwezig was. En uiteraard vonden ook alle spulletjes van de kinderen er hun plekje.

Het onderhuis

De authentieke sfeer van het 'oude veerhuis' treffen we misschien nog het allermeeeste aan in het onderhuis. Het is alsof de tijd daar had stilgestaan! Dat begint al meteen als je via de achterdeur binnenstapt en in het midden van de drempel aan de prachtige slijtage kan zien hoe intensief deze ingang is gebruikt. Eenmaal over deze door vele voetstappen ingesleten drempel kom je in een kleine hal waar de oorspronkelijke vloertegels nog liggen. Er komen drie oude deuren op uit. De eerste geeft toegang tot een grote werkplaats, de tweede tot een iets kleinere werkplaats en de derde tot een douche. De doucheruimte blijkt bij nader onderzoek vroeger de 'beerput' te zijn geweest. De grote werkplaats heeft rondom twee grote ramen en een klein raam en evenwijdig aan het dijklichaam over de hele lengte een verhoging, die één meter hoger is dan de rest van de vloer in deze ruimte, ter versteviging van het huis en door ons later steevast 'het podium' genoemd. De werkplaatsvloer is heel simpel van gestort beton en loopt in zijn geheel schuin af. Bij 'het podium' is de vloer zeker tien centimeter hoger dan bij de gevel die grenst aan de achtertuin. Bij de twee grote ramen zijn nog houten stukken rails zichtbaar als restanten van de oude binnenschuifluiken. De grootste verrassing in de grote werkplaats is de ontdekking dat de oude

Hoofdentree met dakkapel in oude glorie hersteld. Foto: verzameling Ingrid van den Heuvel.

werkbank van de veerman er nog staat. In de kleine werkplaats liggen dezelfde oude vloertegels als die in de kleine hal bij de achterdeur. Ook hier is de vloer enigszins verzakt, maar in veel mindere mate dan de vloer van de grote werkplaats. Richting dijklichaam zit precies in het midden een oude paneeldeur, die via twee treden toegang geeft tot een soort opkeldertje. Links in de wand zit een klein raam met spijlen dat een doorkijkje geeft naar het schuurtje dat weer onder de wagenbergplaats is gebouwd. Zo zie je hoe bijzonder de plattegrond van een dijkhuis in elkaar zit. De vloer van het keldertje bestaat uit dezelfde vloertegels als in de rest van het onderhuis.

Vlak voordat Mirrinte werd geboren stopte ik met mijn baan buitenshuis en startte ik een psychologenpraktijk aan huis. Daarvoor was het nodig dat ergens in het huis een praktijkruimte gebouwd werd. En waar was dat beter denkbaar dan in het onderhuis? Afscheiden van de rest van het huis en met een eigen ingang voor de praktijk achterom. Als spreekkamer kozen we voor de kleinere werkplaats omdat deze mooi vierkant was en er relatief meer licht naar binnen viel dan in de andere ruimte van het onderhuis. Allereerst egaliseerden we de vloer en legden er rustieke eiken vloerdelen op. Vervolgens werden de wanden geïsoleerd en de raamkozijnen gerestaureerd. Langs het plafond kwamen rondom mooie houten koven met sierlijsten, waarachter de verwarmingsbuizen van de bovenverdiepingen en de elektriciteitsleidingen mooi werden weggewerkt. Het schilderwerk nam mijn vader voor zijn rekening: de koven, de raamkozijnen, de praktijkdeur, de tussendeur naar de grote werkplaats, de kelderdeur en alle balken van het plafond. Alles werd met grote zorg uitgevoerd en in mooie, bij de stijl van het huis passende, rustieke kleuren geverfd. Tenslotte werd van de kleine hal, met behoud van de ingesleten stenen drempel en de oude vloertegels, een mooie praktijkentree gemaakt.

De gevels en de tuin

De zomers werden meestal gebruikt voor werkzaamheden aan de gevel en voor het 'grote tuin project'. De allereerste grote buitenklus, die Frits aanpakte was de restauratie van de oude scheuren in het pleisterwerk aan de onderzijde van de achtergevel. Vakbekwaam en met engelengeduld bracht hij dit project tot een goed einde. Nu, vele jaren later, ziet dit pleisterwerk er nog steeds puntgaaf uit. Vervolgens restaureerde Frits alle raamkozijnen en buitendeuren en schilderde deze volgens de traditionele groen-wit kleurstelling uit deze streek. De S-vormige daklijn van het voorfront van de houten wagenbergplaats bracht hij, aan de hand van de oude bouwtekeningen en een kleine oude foto, weer in de oude staat terug. In het midden aan de achterkant van het bovenhuis werd daarna een ruime dakkapel geplaatst. Aan de hand van door Frits zelf uitgewerkte detailtekeningen was deze door de 'welstandscommissie' goedgekeurd. Het verfwerk aan de voorgevel werd door mijn vader gedaan: de voordeur, de houten buitenluiken en de houten oude wagenbergplaats. Wat betreft de achtertuin kwamen achtereenvolgens aan de beurt: het aanleggen van een ondergronds drainagesysteem om overtollig grondwater af te voeren, het aanleggen van elektriciteitskabels voor de tuinverlichting, het ophogen van de verschillende niveaus met vele kubieke meters klei en tuinaarde, het aanleggen van drie terrassen en paadjes, het plaatsen en aansluiten van rustieke tuinlantaarns, het aanleggen van grasmatten, graven van vijvertjes en poten van de beplanting. Al met al werd het langzamerhand een echte romantische dijk tuin, inclusief twee echte dwerggeitjes!

Het bovenhuis

Het bovenhuis heeft over de gehele lengte houten vloerdelen en in de breedte aan weerszijden houten dakspanten in het midden naar elkaar toelopend. Hierdoor ontstond een grote open zolder. In het midden van beide kopgevels zitten smalle hoge raampjes, die van boven toelopen in een punt. Aan de voorgevel is precies in het midden een dakkapel gebouwd met een eigen schuine zoldering, die haaks staat op het grote schuine dak. Het raam van deze dakkapel is iets groter dan de ramen in de kopgevels. Alle drie de ramen in het bovenhuis hebben T-vensters, die horizontaal opengeschoven kunnen worden en ook hier weer, zoals over elders in het huis, met koperen pennen op twee verschillende hoogtes kunnen worden vastgezet. De ramen hebben allen houten binnenluikjes.

Het laatste grote project van Frits was het plaatsen van muren voor de drie slaapkamers boven en het aftimmeren en restaureren van de dakkapel. Van binnen maakte hij achter de dakkapel een prachtige kamer: de schuine dakgedeelten werden met mooi grenen hout betimmerd en de vloerdelen werden grondig geschuurd en uitgebreid in de vernis gezet. Hij verfde zelf de binnendeur, de raamluiken en de raamkozijnen. Met veel toewijding pakte hij tenslotte de buitenkant van de dakkapel aan. Aan de hand van foto's en de oude bouwtekeningen maakte hij twee houten klauwstukken, zoals deze er ooit aan hebben gezeten. Deze werden aan weerszijden van het voorfront van de dakkapel geplaatst. Ook maakte hij bovenop het midden van de nok een nieuw houten sierwerkje (zoals vroeger) waarop hij een zelfgemaakte koperen windveer plaatste. Een karwei waar Frits met veel liefde aan gewerkt heeft en mede hierdoor kon het vooraanzicht van het oude veerhuis weer helemaal in oude glorie hersteld worden. Ongeveer een jaar na zijn dood werd ons huis op de monumentenlijst geplaatst, wat we beschouwen als een postuum blijk van grote waardering voor hoe Frits 'het oude veerhuis' voor de toekomst bewaard heeft!

Tenslotte: Henk en ik maakten met hulp van derden de andere twee slaapkamers en de badkamer in het 'bovenhuis' af. Er kwam een rustieke keuken en het verfwerk aan de voorgevel - de luiken, de voordeur, de raamkozijnen en de houten aanbouw van de wagenbergplaats - werd opnieuw uitgevoerd. Met echte oude 'zevenduimers' werd als laatste het 'gelijkdijkse' terras voor de voorgevel opnieuw bestraat.

Ingrid van den Heuvel

*De dakkapel, tot in detail gerestaureerd.
Foto: verzameling Ingrid van den Heuvel.*

VAN DE BONK NAAR DE GROENEDIJK (4)

Om een indruk te geven van het leven aan de Dorpsstraat in de beginjaren van de vorige eeuw neem ik u mee op een wandeling van 'De Bonk naar de Groenedijk'. We kijken eerst wat we buitendijks tegenkomen, vervolgens zullen we het binnendijkse onder de loep nemen. Het derde deel van mijn wandeling (HVC-Nieuwsbrief, jrg.20, nr.2, pag.38) eindigde bij de dijkhuisjes met blinde muur, naast het grote huis van rietmattenfabrikant Van Riemsdijk: Dorpsstraat 56.

Na de dijkhuisjes komen we bij een leeg stukje dijk waar we onze wandeling richting Groenedijk onderbreken en terugkeren naar de plaats waar we gestart zijn. Onderweg bekijken we nu de situatie binnendijks. Hier stond eertijds de korenmolen van Cornelis (Cees) van de Erve (een broer van Wout van de Erve), een op stelling geplaatste wipmolen, waardoor eronder extra bedrijfsruimte kon worden toegevoegd. Het molenerf lag iets onder dijkniveau en door de afwezigheid van hoogopgaande begroeiing of bebouwing moet het molenbiotoop goed geweest zijn. Bij windstilte nam een kleine stoommachine de aandrijving over en deed Dirk Albers van Hitland dienst als machinist. Kennelijk was Cees van de Erve geen uitgesproken molenaar want hij liet dit werk over aan een uit Friesland afkomstige Melle. Het graan werd in zakken per schip aangevoerd en met mankracht tegen de dijk op naar de molen gebracht. Omstreeks 1922 is de molen jammer genoeg verdwenen.

Direct ten westen van de molen stond onderaan de dijk de molenaarswoning, later de boerderij van Simon (Siem) Hak, waarbij ook de op de dijk staande bovenschuur behoorde. Na het passeren van enkele benedendijkse woningen komen we bij het gemaal, in de volksmond "het watermesien" genoemd. Het was aanvankelijk een stoomgemaal met Addeson als machinist (*J. Addeson van 1880 tot 1922 en Ph. A. Addeson van 1922 tot 1930, red.*) en Arie Schutter (Aai Schut), een oude steen- en rietschipper, als stoker (*van 1913-1938, red.*). Later werd de stoommachine vervangen door een dieselmotor en nam Arie Maat de taak van machinist over (*van 1930 tot 1970, red.*). Langs het gemaal liep boven het binnenkanaal een gaanderij van waaraf Aai Schut met een lange

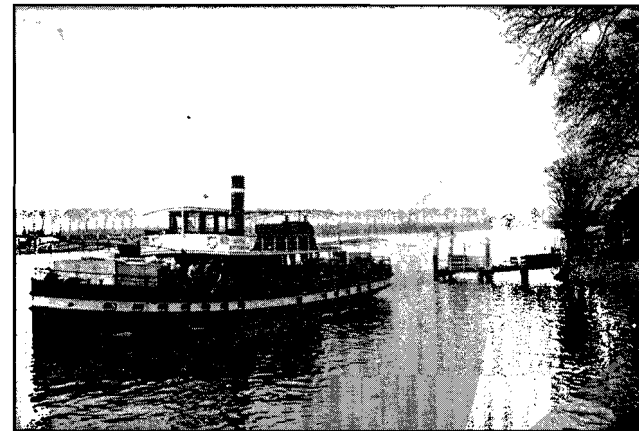

*De korenmolen van Cees van de Erve, die rond 1922 is verdwenen. Achter de molen is nu de afrit naar het industrieterrein De Mient.
Foto: archief HVC.*

hark de door het krooshek tegengehouden rommel opviste.

Aan weerszijden, begrensd door naar beneden lopende stoepen, stonden de drie steenovens van de steenplaats 'De Oude Plaats', waarvan er twee tegen de dijk aan waren gebouwd. Meer van de dijk af lagen de kleiput (ter hoogte van de late bakkerij van Henk Roos aan de Plantsoenstraat) en de droogvelden. Op de steenplaats was verder een werkplaats ondergebracht om reparaties aan stoommachines te kunnen uitvoeren. Een taak waarmee Addeson, de machinist van het gemaal, was belast. Niet alleen werd aan de eigen stoommachines gewerkt maar ook aan die van de sleepboten en andere schepen van Rederij Van der Garden. Deze rederij, opgericht in 1840 onder de naam 'De IJssel', onderhield een sleepdienst tussen Rotterdam en Gouda vice-versa en exploiteerde verder op hetzelfde traject enkele vracht- en passagiersschepen, waaronder een salonboot. De salonboot stond bekend als de 'Goudse Boot'. Tijdens de zomervakantie (half juli-half augustus) voer de 'Goudse Boot' eenmaal per week heen en weer naar Hoek van Holland waar men dan een dagje aan het strand kon doorbrengen. De eigenaar van de steenplaats, de heer Lans, had financiële belangen in de genoemde rederij en het verhaal gaat dat hij het aantal schepen per voorbijgaande sleep telde en noteerde. Na de sluiting van de steenplaats werden de ovens gesloopt en werd in 1928 op deze plaats een plantsoen aangelegd met in het midden ruimte voor de muzikent. Enkele keren per jaar werden hier door de dorpsharmonie Eendracht Maakt Macht de sterren van de hemel geblazen onder leiding van de legendarische dirigent de heer Ganter. Voor de jeugd was dit een gelegenheid om flink herrie te schoppen, er daarbij wel voor zorgend buiten het bereik van gemeenteveldwachter Leendert Quist te blijven.

Naast de steenplaats bewoonde de heer Lans het statige herenhuis met grote tuin. Dit huis is in 1909 aangekocht door de gemeente Capelle aan den IJssel, die het als gemeentehuis in gebruik nam. Rechts van de ingang bevond zich de raadszaal, tevens trouwzaal. Meestal werd op woensdagmiddag getrouwd. Dan stond er altijd een groepje jongens en meisjes te wachten (er was geen school op woensdagmiddag) in de hoop dat er bruidsuikers gestrooid zouden worden. De secretarie, waar gemeentesecretaris J. Biert de scepter zwaaide, bevond zich

links van de ingang. Aan het einde van de gang tussen raadszaal en secretarie had

*De 'Goudse boot'. De bomen links op de achtergrond staan aan de Ketensedijk.
Foto: verzameling Paul Weyling*

de burgemeester zijn kamer. De aangebouwde serre aan de westgevel was publieksruimte waar men aan het loket zijn of haar wensen kon kenbaar maken. De bovenverdieping werd bewoond door de conciërge, een taak die onder anderen is vervuld door Els de Jager, Cornelis Soek en Adriaan Goedegebuure. In het souterrain was links het gemeentearchief en arrestantenlokaal ondergebracht en later rechts het politiebureau. Voor de voeding van een gearresteerde zorgde de echtgenote van gemeenteveldwachter Quist, die hiervoor uit de gemeentekas een bepaalde vergoeding ontving. Veel 'gasten' heeft dit verblijf overigens nooit gekend.

Tijdens de crisis in de dertiger jaren van de vorige eeuw was het iedere dag een drukte van belang bij het gemeentehuis. Dit als gevolg van het groeiende aantal werklozen die daar hun kaart moesten laten stempelen voor 'steun', zoals een werkloosheidsuitkering toen werd genoemd. Er ging in die jaren geen dag voorbij of op school hoorde je dat de vader van die of die ontslagen was, was 'bedankt' zoals toen werd gezegd. Spannende momenten deden zich voor in 1934 toen de regering Colijn besloot de 'steun' te verminderen. Er ontstond toen een grimmige situatie voor het raadhuis dat ternauwernood aan een bekogeling met stenen door stempelaars ontsnapte. Voor de situatie helemaal uit de hand liep riep burgemeester J. Verloop extra politiehulp in met als gevolg dat een afdeling marechaussee uit het Brabantse Oss, waar ze kort daarvoor een beruchte misdadigersbende had opgerold, overgeplaatst werd naar Capelle aan den IJssel. Op de fiets, de sabel met steunen bevestigd aan stuur en voorvork, reden zij kriskras door de gemeente om verboden vergaderingen en samenscholingen, geïnspireerd door enkele militante communisten, te beletten of te beëindigen. Na verloop van tijd ebde de onrust weg en konden de gemeenteveldwachters de handhaving van het gezag weer op zich nemen.

Herman Stolk

Drie marechaussees poseren voor het raadhuis aan de Dorpsstraat 3. Zij kwamen als extra politiehulp naar Capelle om de plaatselijke veldwachters tijdelijk te ondersteunen bij de handhaving van het gezag. De jongen rechts is Teus Krijgsman uit Krimpen, die op bezoek was bij oma en opa Krijgsman aan de Raadhuisstraat en de fotograaf verraste door op het moment dat de foto werd gemaakt in beeld te stappen. Foto: verzameling Paul Weyling.

AANVULLING OP ANEKDOTE

In 'Janny van Berkel ontmoet Burgje Noorlander-de Vries' (HVC-Nieuwsbrief, jrg. 20, nr. 1, pag. 17/18) komt de volgende anekdote voor: "Roos was een echte grappenmaker. Ze weet nog dat Roos en Wik van der Ruit met boter- en kaasboer Van Zessen naar Scheveningen gingen met paard en wagen van Roos. Op de terugweg hielden ze halt bij een Rotterdams café voor een borreltje. Tegen Van Zessen zeiden ze: *Rijd jij alvast maar vooruit. Toen hij op weg ging belde Roos de politie met de mededeling dat Van Zessen er met zijn paard en wagen vandoor was. Een mooi stel!*" Uit de volgende reactie van Herman Stolk blijkt het verhaal nog een amusant vervolg te hebben:

In Nieuwsbrief, 1/2006 las ik met genoegen het interview van Janny van Berkel met de dochter van Burgje van Schreven. Over "practical jokes" gesproken! Het verhaal van de aanhouding van Cees van Zessen op de bok van de vermeende gestolen wagen van bakker Henk Roos heb ik mijn vader meerdere malen horen vertellen. Jammer genoeg is het weergegeven verhaal niet volledig. Cees van Zessen, ook niet van gisteren, riposteerde namelijk met een advertentie - waarschijnlijk in het Rotterdams Nieuwsblad - luidende: "Babyuizet te koop aangeboden wegens teleurstelling. Te bevragen bij H. Roos". De gevolgen bleven niet uit. De familie Roos werd overspoeld met aanvragen en alom bleef geruime tijd grote belangstelling bestaan voor de teleurstelling waaronder Henk gebukt moest gaan. Het dorp genoot! Mogelijk kan Janny nog eens navraag doen naar de hierboven geschetste afloop van deze geruchtmakende arrestatie.

Herman Stolk

Bakker Hendrik (Henk) Roos (geboren 5 juni 1891 te Hekelingen en overleden op 26 augustus 1962 in Capelle aan den IJssel) bij zijn paard en wagen op een onbekende locatie. Foto: verzameling Bep Roos.

KEURE VAN 1804, EEN WAARSCHUWING

Werd het verhard en het onderhouden van de verharding van de 's-Gravenweg door overheden uit toegelaten en publieke middelen gedaan, voor de berm moesten de bewoners hand- en spandiensten verlenen. Bijgaand is een in 200 jaar niet meer gepubliceerd aanplakbiljet uit 1804 afgebeeld: "Keure wegens het OPMAKEN van 's GRAVENWEG, en het BAGGEREN langs denzelven Weg". Het werd met merendeels gotische letters gedrukt bij Pieter en Johannes Holsteyn, wonende bij de Beurs in Rotterdam. Waar ging het om?

Dijkgraaf en hoogheemraden van Schieland constateerden in 1804 dat de 's-Gravenweg aan de zuidkant werd ondermijnd door onbehoorlijk baggeren. (Het was een v  arpolder!) De weg werd zo te na gebaggerd, dat de situatie "allerzorgelijks" werd voor de passerende rijtuigen. Dat hoorde natuurlijk nergens, maar "hoveval niet op een Weg van zoo veel passagie als de bovengenoemde Weg". Op een paar plekken was het extra erg en het biljet noemt de voorbeelden graag: "Van de Woning van vander Vlist, langs de Plaats van Jacob de Prill, tot even voorby de Woning van J. Hofland, eene lengte van 150 Roeden. En nog eene lengte van 25 Roeden ten Westen van de Schuur van Dirk van Langen". (Een Schielandse roede was circa 3,75 meter.) Met de "schuur van Dirk van Langen" moet het pas in 1970 gesloopte houten tolhuisje tegenover herberg 'De Roode Leeuw' zijn bedoeld.

Voortaan zou zonder vergunning baggeren in de weteringen langs de 's-Gravenweg twaalf harde guldens aan boete kosten. Ook het schouwtje van waaruit gebaggerd werd werd verbeurd verklaard. Baggeren vanaf de weg zelf leverde een dubbele boete op! Van de boetes was een derde voor de dijkgraaf, een derde voor Schieland en een derde voor degene "die de Calange doen zal". (De 'Calange' is het Franse woord voor het beboeten en dat wist men toen langs de 's-Gravenweg!) Dat beboeten mochten niet alleen de suppoosten en hofbodes van Schieland, maar ook de schouten en ambachtsbewaarders van de aangelegen dorpen en de molenmeesters van de polders doen. De aanwonenden - verhoefslaagden - moesten de afgeslagen kanten met goede harde grond aanvullen en opmaken. Er moest zelfs een beschoeiing gemaakt volgens specificaties van de "fabriek" - het hoofd van de technische dienst - van Schieland. Drieduims palen werden op zes tot tien voeten van elkaar in de bodem geslagen en daarlangs werd een gording aan-

Deel van
aanplakbiljet uit
1804.
Afbeelding:
verzameling Adri
den Boer

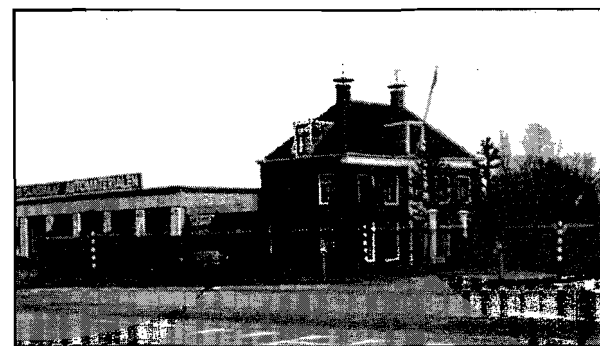
gebracht "niet ligter dan vier duymen en de lengstens niet korter dan 16 voeten". (Een voet was 30 cm.) Na iedere strekkende roede moest de gording worden verankerd. Die ruimte tussen die beschoeiing en de weg moest worden opgevuld met bladriet en takken van de op de kanten van de weg staande heggen of met rijshout en worden opgehoogd met goede polderklei, boezemaarde of harde puin. Voor 15 november 1804 moest alles klaar zijn, anders zouden de verhoefslaagden worden beboet en zou Schieland het werk op hun kosten uitbesteden! Daarna was het probleem niet voorgoed over. In 1839 werd er weer een Keur op het baggeren in de weteringen langs de 's-Gravenweg gedrukt. Tot circa 1980 zorgden de aanwonenden aan de weg nog voor baggeren, het maaien van de berm en het knotten van de wilgen. Rond die tijd eigende de gemeente zich dat werk toe, uiteraard ter uitbesteding, zo weten aan de weg geboren en getogen bewoners nog. Dat betekende inzet van groot materieel van aannemers. Vanaf de weg wordt de kant zodoende niet "opgemaakt", maar steeds ingekort. De berm is soms al z   versmald dat de wilgen in het water staan (waar ze niet zijn gepoot). Deze hernieuwde publicatie van de Keur van 1804 mag tot waarschuwing dienen!

Adri den Boer

FEEST OP SCHINKEL

Het zijn vooral de Koninginnefeesten 'op Schinkel', op 31 augustus in de jaren twintig, dertig en veertig van de vorige eeuw, waaraan de oudste generatie Capellenaren met zeer veel plezier terugdenkt. De heer T. (Teun) I. den Toom* (1913-1999) schreef na het lezen van 'Capelle Toen & Nu' begin 1999 zijn herinneringen aan die Oranje-feesten op, als aanvulling op het hoofdstuk over de Kanaalweg in het boek. Het Open Monumentendagthema van dit jaar - 'Feest' - is een goede aanleiding zijn herinneringen in deze HVC-Nieuwsbrief te publiceren.

Aan de oostzijde van de Kanaalweg, op de hoek met de 's-Gravenweg, stond de boerderij van Arij van Cappellen, waaraan nu alleen nog het kapitale herenhuis herinnert. Aan de achterzijde van het huis, dat van buiten praktisch onveranderd is gebleven, was een boerenwoning en grote koeienstal gebouwd. Nu staat daar

's-Gravenweg 229,
ooit het kapitale
herenhuis van Arij
van Cappellen. Op de
plaats van de
achtergelegen
boerenwoning en stal
de heerd in auto-
onderdelen.
Foto: archief HVC.

een bedrijf dat handelt in auto-onderdelen. Achter de stal was een weiland voor de koeien van Van Cappellen en later voor die van pachter Teunis Kortleve. Het weiland strekte zich uit tot de fietsenwinkel van Cor van Vianen, die gevestigd was naast de Openbare Lagere School III van meester H. Herweijer. Dat weiland was, ruw geschat, zo'n 250 of 300 meter lang en 25 meter breed. Op dit weiland werd voor het eerst in 1926 een groot Koninginnefeest georganiseerd door de in oktober 1924 opgerichte Oranjevereniging 'De Schinkel'. Deze Koninginnefeesten vonden tot de Tweede Wereldoorlog hier plaats, mede omdat - zo werd gezegd - de Oranjevereniging van het Dorp niet voldoende activiteiten ontplooidde. Het feest werd georganiseerd door meester Herweijer, timmerman Maarten Buijs, carrosseriebouwer Leen Engelvaart en smid Cor Verhoeff. Misschien ook nog door anderen, maar die traden niet zo op de voorgrond. Natuurlijk ging alles in nauwe samenwerking met de lange gemeenteveldwachter Kornelis Manni en z'n strenge collega Leendert Quist.

Op het weiland werd eerst de muziektent van de muziekvereniging 'Eendracht Maakt Macht' geplaatst, gevolgd door een zweefmolen, een biertent, een consumptietent, een snoeptent en nog een paar tenten waarin met ringen werpen of touwtrekken leuke prijzen waren te verdienen. Over de sloot langs 'De Schinkel' (Kanaalweg) werd een noodbrug gelegd met daarop een draaiend kruis om te voorkomen dat iemand zonder te betalen op het terrein kwam. Het feest begon om 10 uur met een gloedvolle 'oranje-rede' van burgemeester J. Verloop, waarna door een groot aantal schoolkinderen onder leiding van de meester een aubade werd gebracht van vaderlandse liederen. Dit alles werd voorafgegaan door twee coupletten van het volkslied begeleid door muziekvereniging 'Eendracht Maakt Macht'. Daarna brachten de ouders de kleine kinderen. De oudere kinderen werden getraakteerd op snoep en maakten gebruik van de zweefmolen en wat er verder werd geboden".

's Middags om 2 uur begonnen de volksspelen, die op 'De Schinkel' werden gehouden: zaklopen en hardlopen voor de jongens en touwtjespringen voor de meisjes, haasje over springen met steeds hogere bokken en tenslotte ringsteken. Eerst moesten ruiters te paard ringsteken, dan paartjes jongens of meisjes zittend op een

*Ringrijden op de Kanaalweg op Koninginnedag 31 augustus 1948 t.g.v. het 50-jarig regeringsjubileum van Koningin Wilhelmina. Op de wagen zitten: Nel van Es, Roel Hartmans, Leen Verhoeff en Co Vlok.
Foto: verzameling Leen Verhoeff.*

wagen, waarbij één man of vrouw het paard stuurde. Degene die miste en tegen het plankje stootte, duwde daardoor een tobbe met een emmer water om die volledig over het deelnemende paard werd uitgestort. Het beroemde 'oranje zonnetje' droogde meestal alles gauw weer op.

Veel bezoekers bleven de hele dag op het terrein, want als je 's middags eraf ging moest je 's avonds wéér betalen!!! Want 's avonds om 8 uur begon het concert van 'Eendracht Maakt Macht' dat bestond uit beroemde marsen, walsen, potpourri's uit bekende opera's en verdere salonstukken. Hiervoor bestond ook veel belangstelling.

De dag werd besloten door een openluchtuitvoering van de 1 september 1912 opgerichte Capelse Gymnastiek Vereniging (CGV) op een stuk van het naast het feestterrein gelegen weiland. Dat begon met oefeningen van allerlei aard, ook op de bruggen en aan de ringen, waarbij de prestaties van Piet van Wijk het hoogtepunt vormden. De voorstelling werd besloten met een tableau, opgevoerd door bijna alle turners die daarbij op elkaars schouders gingen staan en zo geleidelijk een mooi figuur vormden. Als de figuur compleet was, werd het door Bengaals vuur verlicht en konden de deelnemers een warm applaus in ontvangst nemen. Iedereen ging daarna zéér voldaan naar huis. Een enkele feestganger die dronken was geworden en het eigen huis niet meer kon halen, mocht onder de muziektent zijn roes uitslapen.

Arij van Cappellen (en later Teunis Kortleve) hield een stuk weiland over dat tot in het begin van het volgend voorjaar de lidtekens van het fijne Koninginnefeest droeg. Tenslotte: "de veldwachters Manni en Quist hadden niets te doen gehad".

Teun den Toom (†)

** Teun den Toom (1913-1999) was een bekende Capellenaar, die vele tientallen jaren aan de Dorpsstraat en later ook aan het Slotplein een kruidenierszaak had, maar ook bekendheid genoot als dirigent van verschillende koren en als organist van de Nederlands Hervormde Dorpskerk aan de Kerklaan. Maar liefst 32 jaar, van 1955 tot 1987, bespeelde hij het nu meer dan honderd jaar oude, monumentale Van Dam-orgel van de kerk.*

*Timmerman Maarten Buijs op het feestterrein achter de Kanaalweg. Achter Buijs, de door hem in 1926 gemaakte muziektent die in de zestiger jaren spoorloos is verdwenen.
Foto: verzameling Paul Weyling.*

JANNY VAN BERKEL ONTMOET LENA VAN VLIET-DE HEUS

Op tafel liggen krantenknipsels en boekjes over de Capelse geschiedenis. Niet om zichzelf voor te bereiden, maar vooral om ons van dienst te zijn met feiten en gegevens. Mevrouw van Vliet weet, met de jaartallen erbij, heel veel dingen gewoon uit haar hoofd. Ze is geboren aan de 's-Gravenweg in een huisje van het 'Oude Werfje', een buurtje met een rij van zes en een rij van vier arbeidershuisjes dat stond naast de Slotshoeve op de plaats van het huidige parkeerterrein van Volkstuin- en Kleinveevereniging 'Dier en Tuin', tussen de Schenkelse Dreef en de Prins Alexanderlaan.

Toen het gezin De Heus groter werd verhuisden ze naar een woning in de Stationsbuurt, een doodlopende zijstraat van de 's-Gravenweg die weinig mensen kennen, maar nog steeds bestaat en zo'n 400 meter ten oosten van de Kanaalweg, tussen 's-Gravenweg en Abram van Rijckevorselweg ligt. De woning, Stationsbuurt 19, was een hoekhuis van een rijtje van vier woningen, waarvan er drie in de jaren zeventig zijn afgebroken vanwege een mogelijke verdubbeling van de Abram van Rijckevorselweg in de toekomst. Nummer 13, het huisje op de andere hoek van het rijtje, is toen gespaard omdat daar nog iemand woonde. En dat huisje staat er nog steeds! Ook de andere woningen - drie maal twee onder één kap - zijn er nog, wel is er inmiddels veel aan verbouwd en één herbouwd. Het was in de tijd dat mevrouw van Vliet daar woonde een buurtje van arbeiders en middenstanders. Haar vader, Floris de Heus, werkte bij Wilton in Schiedam en ging daarvoor elke dag met de fiets heen en neer naar het werk. In de buurt gingen ze goed met elkaar om en deden veel samen. Haar moeder Dirkje de Heus-Verhoef bijvoorbeeld, bakte bij de buurvrouw. Er waren veel kinderen. Mevrouw Van Vliet is de middelste van 13 kinderen, maar ze noemt zo ook vier, vijf families in de straat die vijf tot acht kinderen hadden. Om te spelen gingen de kinderen nergens anders heen. De straat liep dood, waardoor er

Het 'Oude Werfje' op 4 maart 1966. In het derde huisje van rechts ('s-Gravenweg 67, later 173) woonde Floris de Heus en zijn gezin en is Lena van Vliet-de Heus geboren. In het vierde huisje woonde opa (Cornelis) en oma de Heus ('s-Gravenweg 65, later 171). Foto: archief gemeente Capelle aan den IJssel.

weinig verkeer was, dus alle ruimte om als kind ongestoord en onbezorgd te spelen.

Op de vraag of de Stationsbuurt tot Schenkel (De Polder) behoorde, aarzelt mevrouw Van Vliet. Want ze gingen in De Polder bij meester Herweijer op school en gingen op Dorp naar de kerk. Het antwoord is Schenkel, maar het gevoel daar bij te horen was er niet, ook niet bij Dorp. De dertien kinderen sliepen allen op zolder in tweepersoons bedden, die zo stonden dat je er net bij kon. Ruimte voor grote kasten was er niet, er waren daarom alleen kleine kastjes. Vader en moeder sliepen beneden in de bedstee. Toen de kinderen groter werden werd verhuisd naar een ander, ruimer huis aan de Stationsbuurt 21, het huis van buurman Dirk Molenaar die was overleden. Ook daar moesten alle kinderen op zolder slapen. Vader en moeder sliepen in een bedstee beneden, een tweede bedstee werd als opslag voor linnengoed gebruikt. De huur moest in Nieuwerkerk betaald worden aan een familielid van de huisbaas. En daarom ging elke maand een gezinslid naar Nieuwerkerk om de huur te voldoen.

Toen mevrouw van Vliet van de lagere school kwam, was ze de eerste uit het gezin die verder mocht leren. Ze ging tot aan de hongerwinter in 1944 in Rotterdam naar de huishoudschool in de Schinkelstraat, een zijstraat van de Goudserijweg in Kralingen-West. Elke dag met de bus vanaf de Capelseweg. Ze was het enige meisje dat vanuit de buurt naar die school ging. Eens in de week moest ze naar de gaarkeuken op het abattoir aan de Boezemstraat om eten te halen dat op school werd gekeurd en voor het personeel bestemd was. Omdat ze de mannen op het slachthuis niet mocht ging ze een keer niet. Dat kwam haar op straf te staan van de directrice. Ze moest toen een brief van haar ouders overleggen waaruit bleek dat die wisten wat er gebeurd was. Maar dat durfde ze niet aan haar ouders te vertellen. Daarom zorgde haar oudere zus voor de brief.

Hoewel de familie de Heus vlakbij het spoor woonde hoorde ze de treinen niet. Iedereen was zo aan het geluid gewend. Alleen een vaste goederentrein 's nachts

Een deel van de familie De Heus voor Stationsbuurt 21 en 23. V.l.n.r.: Teuni en Greet de Heus, Lenie Bekker (gehuwd met Bas de Heus), Flora en Lena de Heus. Foto: archief HVC.

om drie uur hoorden ze. Iedereen wist dan weer hoe laat het was. Reizigerstreinen stopten toen al niet meer in Capelle, die reden door naar en van Rotterdam of Gouda. Als mevrouw Van Vliet zelf met de trein op reis ging naar haar oom in Geldermalsen, om voor hem een paar dagen naai- en verstelwerk doen, reisde ze eerst naar het Maasstation in Rotterdam. Ze ging dan aan de linkerkant van de trein zitten. Bij haar huis zwaaide ze dan, zodat de familie wist dat ze de trein gehaald had. Er was na het sluiten van het station voor reizigers nog wel een goederenperron in gebruik gebleven, waar regelmatig wagons met kolen naartoe werden gerangeerd. Die waren besteld door kolenhandelaren uit Capelle en omgeving, onder anderen Twigt van de Bermweglaan (nu Goudenregenstraat), Den Outer van de Kanaalweg, Van der Elst uit Nieuwerkerk en Van Herk van De Ruyterstraat. Na het lossen van de wagons bevoorraadden ze vanaf het los- en laadperron hun klanten in de wijde omgeving of voerden de kolen af naar hun eigen opslag. De losplaats was voor de kinderen van de Stationsbuurt een mooie speelplaats, maar ze moesten wel omlopen via de 's-Gravenweg en de Kerklaan om er te komen, vanuit hun straat was er geen directe verbinding mee. Omdat er geen reizigerstreinen meer stopten, is het station verbouwd tot in totaal drie woningen. Mevrouw van Vliet herinnert zich nog de families Dekker, Van Heusden, Milort en Star die hier woonden. Toen ze met Arie van Vliet trouwde in 1953 is ze is uit de buurt vertrokken. Ze ging inwonen bij haar schoonouders, die bij de Oude Plaats in een buurtje woonden dat ooit hoorde bij de steenplaats en onderaan de dijk stond bij het gemaal. Na een jaar is mevrouw van Vliet met haar man verhuisd naar een huisje op Dorp in een buurtje achter schoenmaker Van Prooijen. Daar aan de IJssel, was ze ondanks de schade als gevolg van de hoge waterstand op een dag in december 1954 (het water stond toen tot aan de kruin van de dijk) het liefst blijven wonen. In 1955 vertrok de familie van Vliet echter naar een moderne woning aan de Mauritsstraat. Daar miste ze de IJssel en vooral de vrijheid en ruimte rond het huis zoals die er was in haar jeugd in de Stationsbuurt.

*Janny van Berkel-Otterspeer
Wim van den Bremen*

*Stationsbuurt 13, 15 t/m 31 (v.r.n.l.) gezien vanaf de bovenste verdieping van het stationsgebouw aan de Kerklaan. Lena van Vliet-de Heus woonde in het vierde huisje van rechts (nummer 19) en later in het vijfde (nummer 21). De nummers 15 t/m 19 zijn eind jaren '70 gesloopt, 13 is blijven staan. Op de plaats van de nummers 21 en 23 staat nu één, in stijl gebouwde, nieuwe woning met huisnummer 23.
Foto: mevrouw Oudijk-Horsman.*

CAPELSE SCHOUWBURG GESLOOPT

Rond 1950 kende Capelle-West, toen de buurtschap Keeten aan Schie-lands Hoge Zeedijk, alleen woningen aan en langs de Nijverheidstraat en aan een enkele doodlopende straat, die haaks op de dijk begon en landinwaarts voerde. In verband met het na de watersnoodramp van 1953 noodzakelijke verzwaren en verhogen van de dijk is de bebouwing aan de Nijverheidstraat in de jaren zestig van de vorige eeuw vrijwel geheel verdwenen. De doodlopende straten benedendijks werden ingepast in het uitbreidingsplan Capelle-West, welk plan voor het grootste deel tussen 1952 en 1958 werd gerealiseerd. Naast woningen werden in de jonge wijk een rioolzuiveringsgemaal, een nieuwe kerk voor de Gereformeerde Gemeente, een winkelcentrum en een wijkcentrum gebouwd. Het wijkcentrum, dat de naam 'Het Anker' kreeg, werd gezien als de voltooiing van de wijk en betekende voor het sociale-, culturele- en verenigingsleven van Capelle aan den IJssel en Kralingseveer en in het bijzonder voor Capelle-West, een grote vooruitgang.

Ruimtegebrek op vele fronten

Tot in de jaren vijftig van de vorige eeuw bestond in de buurtschap Keeten, dan Capelle-West genoemd, een grote achterstand op cultureel, sociaal-medisch en recreatief gebied. De enige passieve recreatie kon in cafés aan de Nijverheidstraat worden gevonden of als bezoeker van wedstrijden van de voetbalverenigingen Capelle (aan De Ruyterstraat) en Capelle-Kralingseveer-Combinatie (aan de Roemer de Visscherstraat, na de annexatie in 1941 door Rotterdam gewijzigd in Giraffestraat). Muziekgezelschappen, verenigingen, zangkoren, enz. waren voor hun bijeenkomsten, repetities en uitvoeringen aangewezen op de gelagkamer van café Oudenaarden aan de Nijverheidstraat 204 bij het veer van der Ruit. Geen ideale lokaliteit vanwege de beperkte ruimte, maar ook omdat door veel van de toen circa 2000 inwoners van Keeten een café als een 'poel des verderfs' werd gezien en daarom gemeden. Bovendien was Keeten een buurtschap met een geheel eigen en gesloten karakter waardoor men

Café 't Centrum van de familie Oudenaarden, Nijverheidsstraat 204.

Foto: archief gemeente Capelle aan den IJssel.

ook niet zo gauw van een accommodatie in de andere twee woonkernen Dorp en Schenkel, zoals het C.J.M.V.-gebouw aan de Kerklaan, gebruik maakte. Hierbij speelde ook de afstand een rol.

Ook op ander gebied waren er ruimteproblemen, zij het van een geheel andere orde. In het 11 lokalen tellende gemeentelijk schoolgebouw aan de Nijverheidstraat/Boezemstraat* (*nu Van Speykstraat) waren in die jaren vijf verschillende scholen ondergebracht: de Openbare Lagere School II, de Ds. Johan Bogermanschool, de Ds Johan Bogermankleuterschool, de Neutrale Kleuterschool Keeten en een avondschool voor het metaalvak en vaktekenen. Beide lagere scholen mochten in die tijd een extra leerkracht aanstellen, hoewel nog maar één lokaal ter beschikking was. Daarnaast beschikten ze niet over een gymnastieklokaal en de kleuterscholen niet over een speellokaal. Het gebruik door de scholen van het gymnastieklokaal bij de Openbare Lagere School aan de Ottergracht (tot 1941 Tollensgracht) in het voormalige Capelse deel van Kralingseveer, twee kilometer verderop, stuitte op grote praktische bezwaren. Verder was er in de wijk dringend behoefte aan een wijkgebouw voor het Groene Kruis, een voorziening die tijdelijk was ondergebracht in de consistorie van de kerk van de Gereformeerde Gemeente aan de Doormanstraat, en aan een lokaliteit voor een tandarts.

Een wijkcentrum voor Capelle-West

De gemeenteraad van Capelle aan den IJssel besloot op 11 mei 1953 een krediet van f 10.000 beschikbaar te stellen voor een gebouw dat geschikt zou zijn voor het geven van uitvoeringen en het houden van vergaderingen in het uitbreidingsplan Capelle-West. Aan de bouw werd echter geen uitvoering gegeven, omdat de gemeenteraad het voorgestelde plan niet accepteerde. Het college kwam in september van hetzelfde jaar terug met een nieuw, uitgebreider plan dat voorzag in de bouw van een 'buurthuis' dat zou moeten verrijzen op een terrein aan het Doormanplein en waarmee de vraag naar ruimte en voorzieningen in Capelle-West in één klap kon worden opgelost. De raad werd gevraagd een krediet van

f 1.000 te voteren om het een en ander 'deugdelijk' te kunnen voorbereiden. Het was architect B.N.A. J.G. de Groot uit Uithoorn die het plan mocht maken en een gebouw ontwierp met op de begane grond een leeszaal en bibliotheek, keuken, garderobe, toiletten, een grote (vergader)zaal met toneel - welke ook als gymnastiek- en speellokaal dienst kon doen - en een bergruimte voor turntoestellen en onder het toneel een kleedkamer en wasgelegenheid. Op de enige verdieping waren een filmcabine, een balkon dat zich tegenover het toneel in de grote zaal bevond, een behandelkamer voor dokter en tandarts, een toilet en wasgelegenheid en een wachtkamer die ook als vergaderruimte kon worden gebruikt. De beide kleuterscholen waren ieder in een vleugel links en rechts van de grote zaal gehuisvest.

Het verkrijgen van toestemming en geld voor het 'buurthuis' zou een jarenlange strijd worden. Veel tijd ging verloren met het uitzoeken welk departement het bouwvolume beschikbaar moest stellen. Was dit het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen (O,K en W), het Ministerie van Sociale zaken of het Ministerie van Wederopbouw en Volkshuisvesting? Aan de Staten der provincie Zuid-Holland werd in december 1953 verzocht om een bijdrage uit het provinciale fonds 'voor het stichten van buurtcentra'. De bouwkosten waren begroot, exclusief de prijs van de grond op f 140.000. De Geneeskundig Inspecteur voor de Volksgezondheid in de Provincie Zuid-Holland werd tegelijkertijd gevraagd het verlenen van een rijkssubsidie te bevorderen. De gemeenteraad van Capelle aan den IJssel besloot in januari 1954 een krediet beschikbaar te stellen. Na alle tussentijdse aanpassingen waren de kosten inmiddels gestegen tot f 300.000. Op 28 april 1954 kwam een antwoord van de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen: "Het ligt blijkbaar in de bedoeling een zaal te bouwen, welke dienstbaar gemaakt zal worden aan gymnastiek, sport, toneel, vergaderingen, als kleuterplaats e.d. De inrichting en uitvoering van een gymnastiekzaal volgens de daartoe gestelde voorschriften laten dergelijk gecombineerd gebruik niet toe. De problemen betreffen o.a. het schoonhouden, de beschadiging van de vloer en de sfeer van de ruimte. Met de bouw van een dergelijke gymnastiekzaal

Burgemeester J. van Dijk slaat op 21 maart 1956 de eerste paal voor het nieuwe wijkcentrum. Foto: archief gemeente Capelle aan den IJssel.

Fundering van 'Het Anker'. Op de achtergrond, het is 6 juni 1956, het winkelcentrum Capelle-West in aanbouw. Foto: archief gemeente Capelle aan den IJssel.

kan ik mij dan ook niet verenigen". Het gemeentebestuur liet zich door deze mededeling niet uit het veld slaan en wist uiteindelijk na bijna twee jaar wie dan wel goedkeuring aan de plannen zou moeten verlenen en bij welke adressen men nu moest aankloppen. Burgemeester van Dijk richtte, getergd door de bureaucratie, met grote vasthoudendheid en daadkracht, nu zijn pijlen onder anderen op het Ministerie van Wederopbouw en Volkshuisvesting, het Ministerie van Maatschappelijk Werk en het Bestuur van de Stichting voor Maatschappelijk Werk in Zuid-Holland, maar ook het Ministerie van O,K en W werd opnieuw benaderd. Hoewel niet alles in kannen en kruiken was, werd op voorstel van burgemeester en wethouders op 1 november 1954 door de gemeenteraad besloten de bouw van een buurthuis annex kleuterschool in Capelle-West onderhands aan te besteden. Op 19 juli 1955 werd de bouw van het buurtcentrum gegund aan het aannemersbedrijf Firma W. Stam, Ottergracht 16 in Rotterdam-Kralingseveer met de mededeling dat de officiële gunning kon worden tegemoet gezien wanneer de rijksgoedkeuring voor dit werk was ontvangen. Stam mocht in afwachting daarvan vast beginnen met de het bestellen van materiaal en de heifundering waarvoor burgemeesters en wethouders zich garant stelden. Op 1 september 1955 komt echter opnieuw een negatief besluit van het Ministerie van O,K en W: "Naar aanleiding van uw schrijven deel ik u mede dat de zeer gespannen toestand op de bouwmarkt het tot mijn leedwezen niet mogelijk maakt bouwvolume te verstrekken voor het in Uw schrijven genoemde bouwobject".

Onverwacht werd in januari 1956 van het Ministerie van Wederopbouw en Volkshuisvesting alsnog toestemming verkregen om te gaan bouwen, waarna aannemer Stam op 25 januari 1956 de officiële opdracht kreeg het 'Wijkcentrum Capelle-West' te gaan bouwen voor de som van f 227.000. Burgemeester J. van Dijk sloeg op 21 maart 1956 de eerste paal. De bouw verliep voorspoedig, de gemeenteraad moest echter nog geregeld een krediet voteren voor de inrichting en installaties van het gebouw en de twee kleuterscholen, maar ook voor de aanschaf van onder anderen turntoestellen. Ook de provincie Zuid-Holland droeg nog het een en ander bij, bijdragen van andere instanties bleven echter tot het laatst toe onzeker.

Burgemeester en wethouders achtten het wenselijk dat het wijkcentrum, over een 'buurthuis' werd niet meer gesproken, een naam kreeg. Het college stelde de gemeenteraad voor te kiezen uit de namen 'Het Anker', 'De Clipper' of 'De Haven' en gaf tegelijkertijd aan zelf voorkeur te hebben voor 'Het Anker'. Aldus werd op 4 februari 1957 besloten. Het buffet werd verpacht aan Dirk Jan van de Watering, een bekende Capellenaar die tientallen jaren lang samen met zijn vrouw Klaasje Hoogvliet een onvervangbare gastheer in 'Het Anker' is geweest. Het sympathieke echtpaar werd ook verantwoordelijk voor het toezicht en schoonhouden van de vergaderruimten en zalen.

Wijkcentrum 'Het Anker'

Halverwege februari 1957 was het zover en konden de uitnodigingen voor de officiële opening de deur uit. Het openingsprogramma op woensdag 20 februari 1957 20.15 uur beloofde: "het gebouw zal officieel worden geopend met het zingen van enkele liederen door het mannenkoor 'Metaalzers' en de vertoning van enkele films. Voor een beperkt aantal genodigden was er gelegenheid het gebouw vóór de officiële opening te bezichtigen. Om exact 20.15 uur waren

Wijkcentrum 'Het Anker', begin jaren zeventig. Foto: archief HVC, Han van Senus.

het inderdaad de 'Metaalzers', een koor onder leiding van de bekende dirigent Wim Koen uit Krimpen aan de Lek en bestaande uit werknemers van de N.V. Rotterdamse IJzer- en Metaalgieterij v/h A. Rademakers jr. aan de Schaardijk te Kralingseveer, die een viertal liederen ten gehore brachten waarvan het laatste niet over de Hollandsche IJssel ging maar over het brede IJ en de brede Zaan. Daarna werd een kleurenfilm vertoond met als titel 'Stormby', het verhaal van 'het in augustus geboren veulen dat toch 1 januari als geboortedatum meekreeg'. Daarna werd er gesproken. Natuurlijk door burgemeester Van Dijk, die zich als geen ander had ingezet voor het realiseren van 'Het Anker'. De burgemeester was dankbaar dat "het schaap met vijf poten" er eindelijk is. Veel lof was er voor architect De Groot, aannemer Stam, zijn personeel en onderaannemers Schildersbedrijf W. van der Wiel, Elektro Technisch Bedrijf G. van Schaak, Smeed- en staalconstructiebedrijf firma K. Dekker en Iedema's Loodgietersbedrijf, allen uit Kralingsche Veer, Stucadoorsbedrijf Gebroeders van Vliet uit Gouda en A. van de Watering's Woninginrichting uit Capelle-West die met z'n allen een "kenig verzorgd gebouw" hebben opgeleverd. Van Dijk sprak verder de hoop uit "dat wijkcentrum 'Het Anker' ten nutte zou mogen zijn van Capelle West en Kralingsche Veer en in het bijzonder van geheel Capelle aan den IJssel, zodat het culturele leven op hoger plan kan worden gebracht". Met deze woorden verklaarde de burgemeester het wijkcentrum voor geopend. Aannemer W. Stam was trots op zijn personeel en stak een pluim op de hoed van de heer de Groot "een bekwaam architect, alles klopte". Hij bood het gemeentebestuur voor 'Het Anker' een anker aan dat tot aan de sloop van het gebouw in 2005 boven de hoofdingang buiten aan de muur heeft gehangen (waar zou dat gebleven zijn?). De legendarische voorzitter van voetbalvereniging Capelle, Jan Kaptein, die namens de Capelse verenigingen sprak, was ervan overtuigd dat 'Het Anker' het verenigingsleven in Capelle zou stimuleren. Hij riep de verenigingen op zuinig op het gebouw te zijn, "want het is een gebouw om trots op te zijn". Het programma werd daarna voortgezet met de kleurenfilm 'De woestijn leeft', een prachtige film, die een indruk gaf van de wetten der natuur. Met twee coupletten van het Wilhelmus werd de openingsplechtigheid van het 'Het Anker' besloten.

De gebruikers

In 1958 werd een culturele commissie in het leven geroepen, die tevens belast werd met het beheer van het gebouw. Zij ving haar werkzaamheden aan op 10 oktober 1958. 'Het Anker' was een uitkomst voor Capelle aan den IJssel en Kralingsche Veer, zo bleek al in de eerste jaren na de ingebruikname. Het aantal

Voorjaar 1974. Jaarlijkse contactavond van de vrijwillige brandweer en het gemeentebestuur. Achter het spreekgestoelte in de grote zaal van 'Het Anker' brandweercommandant (van 1974 tot 1984) Arie Swieb.

Foto: verzameling Paul Weyling.

gebruikers van het pand was dan ook groot: Het waren onder anderen: het Groene Kruis en het Oranje Groene Kruis (wijkzusters, verloskundige, consultatiebureau), Rode Kruis, E.H.B.O.-vereniging, tandarts Nicholson (die ook een praktijk had aan de Kanaalweg en later in het 's-Gravenpark), Koningin Wilhelminafonds, Wijkkerkenraad Nederlands Hervormde Gemeente en Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt Kralingsche Veer (clubs en catechisaties), Stichting Volle Evangelie Zending, Capelse Gymnastiekvereniging, Voetbalvereniging Capelle, Sportschool Heeck (judo), Rotterdamse Bank, Nutsspaarbank, Postkantoor, Openbare Lagere School II, Ds. Johan Bogermanschool (lagere en kleuterschool), Neutrale Kleuterschool Keten, gemeente en brandweer Capelle aan den IJssel, 't Nut van het Algemeen (onder anderen muzieklessen), Jeugdsociëteit Capelle-Krimpen en Instuif 1970 (van de bekende, populaire Knal popconcerten). Algemene Nederlandse Landarbeidersbond, Algemene Nederlandse Metaalbewerdersbond, Bouwbond, Partij van de Arbeid Capelle, verschillende kiesverenigingen, plaatselijke afdeling van de VARA en vele, vele andere, verschillende organisaties en verenigingen. Vanaf circa 1970 liepen vooral de verenigingsactiviteiten terug en werd 'Het Anker' meer dan daarvoor gebruikt voor recepties, feesten en partijen, bruiloften en jubilea, hierbij werden ook vaak door de beheerder warme maaltijden verzorgd. Begin jaren '80 nam de gemeente de verhuur en exploitatie van 'Het Anker' weer over. Er is dan als gevolg van de maatschappelijke ontwikkelingen veel veranderd binnen het verenigingsleven met als resultaat een mindere behoefte aan zaalruimte, het wijkcentrum was niet echt meer in trek voor verenigingsactiviteiten. Bovendien werden hogere eisen gesteld aan comfort en sfeer, waren er nieuwe scholen inclusief een gymnastiekzaal gebouwd in de buurt, kreeg de brandweer een eigen kazerne met instructieruimten, enz., enz. Besloten werd de 'Capelse Schouwburg', zoals een krant kopte bij de opening van 'Het Anker' in 1957, af te stoten.

Bij raadsbesluit van 1 februari 1988 verkocht de gemeente Capelle aan den IJssel 'Het Anker', dat dan veel achterstallig onderhoud kent, aan W. Schipper. De nieuwe eigenaar verhuurde het pand daarna onder anderen aan een partycentrum. In het najaar van 2005 liet Schipper het voormalige wijkcentrum, dat toen al enige tijd leeg stond, slopen. 'Het Anker', moest plaatsmaken voor een appartementencomplex met 28 appartementen dat verder een parkeerkelder omvat met 18 parkeerplaatsen en ontwikkeld werd door de Schipper Bouwgroep. Januari 2007 moet het complex worden opgeleverd. Het nieuwe gebouw, dat een mooie architectuur heeft, verdient eigenlijk een ruimere locatie, het perceel

waarop het is gebouwd is volgens velen te klein voor een zo massaal gebouw. De hoogte en het massale van het gebouw zorgen in ieder geval ervoor dat het dorps karakter van het Doormanplein, dat ook minder groen is geworden, is verdwenen. Ook herinnert niets meer aan 'Het Anker' de 'Capelse Schouwburg' van weleer. Dat alles is op zijn minst jammer!

Paul Weyling

KNAL IN 'HET ANKER'

The Rob Hoeke Rhythm and Bluesgroup en de Lekkerkerkse beatgroep 'Lightning Clan' stonden op zaterdag 7 mei 1966 als eerste representanten van de landelijke en regionale popscene op het podium van 'Het Anker'. Het was het eerste concert van de 78 die tot en met 16 december 1972 nog zouden volgen en die met veel enthousiasme door de Jeugdsociëteit Capelle-Krimpen (1966-1970) en opvolger Instuif 70 (1970-1972) werden georganiseerd. Maar liefst 76 van die concerten, met het optreden van in totaal 136 groepen en 29 diskjockeys, vonden plaats in 'Het Anker', waardoor het inmiddels verdwenen wijkcentrum aan het Doormanplein een poppodium werd dat in Capelle aan den IJssel en omgeving tot op de dag van vandaag niet meer is geëvenaard.

De manier waarop jongeren in de jaren zestig (die feitelijk pas rond 1963 begonnen en zich voortzetten tot in de jaren zeventig) naar muziek luisterden was totaal anders dan nu. Een concert van je favoriete beatgroep kon maar zelden worden bezocht. Je moest er vaak een eind voor reizen, bijvoorbeeld naar Den Haag, Nederlands beatstad nummer 1. Het geld voor de reis, de entree en verplichte consumpties had je vaak niet, dus was het daarom vooral thuis naar Radio Veronica of een Engelse piraat luisteren en singles draaien. Om een single met de nieuwste hit te kunnen kopen moest weken worden gespaard. De single kocht je dan bij de platenzaak van Arie van Staveren in het toen nieuwe winkelcentrum De Koperwiek of bij platenbar 'Het Keldertje' van Leo Vogelenzang de Jong in Krimpen aan den IJssel. Had je het begeerde plaatje eindelijk in bezit, dan werden zowel de A- als de B-kant grijs gedraaid. Kon je wat meer besteden dan kocht je een EP, een single met de vier beste nummers van een LP. Een

JEUGDSOCIËTEIT CAPELLE-KRIMPEN
ORGANISEERT

ZATERDAG 1 NOVEMBER - 20.00 UUR

SLOT-KNAL

FUNKY MUSIC-BOX

THE GOLDEN EARRINGS

HET ANKER **CAPELLE-WEST**

Voorverkoop: Capelle aan den IJssel, Ten de Groot, Koperwiek, Krimpen aan den IJssel, Vogelenzang de Jong, Raadhuisplein. En 's middags van 2.5 uur aan de zaal

Raambiljet van de Slot-Knal in 'Het Anker', 1 november 1970. Verzameling: Frans van Es.

LP kon je helemaal nog niet betalen. En dan, in die tijd, in ons eigen 'Het Anker' in Capelle, de Nederlandse en regionale beatgroepen, vaak met grote namen, voor een heel redelijke toegangsprijs in levenden lijve te kunnen zien en horen spelen was met recht heel bijzonder. After Tea, Cuby & The Blizzards, Brainbox, Daddy's Act, The Golden Earring(s), Groep 1850, Earth & Fire, Ekseption, Focus, The Haigs, The Jets, Livin' Blues, Q 65, Sandy Coast, Shocking Blue, Super Sister, The Zipps, enz., allemaal topgroepen die er hebben gespeeld. Net als de Capelse groepen The Misfits (nog steeds actief onder de naam Avenue) en Lee Miller's Blues Indication of de Rotterdamse bands The Mega's en The Free. Maar ook de Veronica Drive-in Show en de populaire Sammy Green Show stonden er. Achter die naam ging de in latere jaren bij Radio Rijnmond bekend geworden oud-Krimpenaar Arie Groeneveld schuil. Hij was in die jaren samen met HVC-vrijwilliger Frans van Es, Rients Steenstra, Piet Boer en later Bart van der Valk, één van de gedreven organisatoren van de concerten in 'Het Anker', die grote regionale bekendheid genoten onder de naam 'Knal'. Ditzelfde vijftal zou in 1970 de Capelse Kermis nieuw leven inblazen.

Een groep die twee maal (1 maart 1969 en 1 november 1970) met veel succes in 'Het Anker' stond is The Golden Earrings, vanaf eind 1969 Golden Earring. De creatieve en vitale Haagse rockgroep, die vorig jaar haar 40-jarig bestaan vierde en vele nationale en internationale hits op haar naam heeft staan, was op maandag 23 mei 2005 en bijna 30 jaar na de laatste keer voor de derde maal in Capelle. Nu in het Isala Theater ter gelegenheid van het 10 jarig bestaan van 'De Brasserie'. Dinsdag 3 oktober staan ze er weer. Ook nu zal deze voorstelling weer worden bezocht door een aantal Capelse pubers van 'toen', die bij één regel of een akkoord van een oude hit uit de jaren zestig zeker zullen terugdenken aan de vele concerten in de grote (gymnastiek-)zaal van 'Het Anker'. Het zal alles te maken hebben met het succes van 'Knal' en het gevoel dat de jaren zestig in ieder geval muzikaal een geweldige tijd waren.

Paul Weyling

ALLES WAT JE ALTIJD AL WILDE WETEN OVER MONUMENTEN EN BOUWSTIJLEN

Wat is een monument? Waarom bewaren we ze? Welke soorten monumenten heb je? Hoe herken je ze? En hoe herken je een bouwstijl? Wat is Romaans? Gotiek? Hollands classicisme? Neogotiek? Wat is het verschil tussen Jugendstil en Amsterdamse School? Welke bouwmaterialen horen bij welke tijd? Hoe blijft een gebouw eigenlijk staan? Wat zie je allemaal aan de buitenkant? En hoe is het Nederlandse interieur door de eeuwen heen aangekleed en ingericht?

De antwoorden op al deze vragen vind je terug in 'Alles wat je altijd al wilde weten over monumenten en bouwstijlen'. Het rijk geïllustreerde boek dat eind september in de boekhandel ligt, is een uitgave van de Stichting Open Monumentendag ter gelegenheid van haar twintig jarig bestaan. Aanbevolen!

Meindert Stokroos, fotografie Jan Derwig. 'Alles wat je altijd al wilde weten over monumenten en bouwstijlen'. (ISBN 90-6868-435-3). Verkrijgbaar in de boekhandel: prijs € 17,50.